Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NĂM THỨ MƯỜI BỐN. — SỐ THỨ 3640 MỖI SỐ : 0$04 NGÀY THỨ BẢY 4 SEPTEMBRE 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

GIÁ MUA BÁO

	1 tháng	3 tháng	6 tháng	1 năm
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao.	2$00	4$00	2$00	1$00
Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	9.00	4.50	2.25	
Ngoại-quốc	14.00	7.00	3.50	
Các làng và các công-sở.	10.00	5.00	2.50	

Hơn mua báo cứ kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng.
Các ngài mua báo xin giải trả cho tiền trước.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNGBACTANVAN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 5518

PUBLICITÉ

Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.

Prix moyens, dernière page :

Une seule insertion . . . . . 0$30 le c/m
Contrat annuel
Par centimètre et par insertion. 0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
Petites annonces classées. . . 0$20 la ligne

Công-ích với tư-lợi

Chữ « công-ích » với chữ « tư-lợi » là hai chữ danh-từ phản trái nhau. Phàm những việc gì làm ra mà có lợi ích cho được một số đông người thì gọi là việc công-ích ; việc gì làm ra mà chỉ lợi-ích riêng cho một người hay là năm ba người nào đó, thì gọi là việc tư-lợi. Đời nào cũng vậy, nước nào cũng vậy, ở đâu cũng thấy hai cái ấy không mấy lúc là không đứng vào cái địa-vị giao-chiến mà xung đột nhau luôn ; mà cái cuộc giao-chiến ấy khởi ngay ra tự chốn ăn-ví u-ộc của từng người, trong bụng người nào cũng vẫn có một cái giới-tuyến công với tư, hai đằng đối lập nhau hẳn như hai địch-quốc, cứ đắng nọ chực tranh bờ lấn cõi mà sang chiếm đoạt lấy thành-trì phủ-khố của đằng kia ; có lúc đằng tư-lợi thắng mà đằng công-ích thua, lại có lúc đằng công-ích tiến mà đằng tư-lợi thoái, những trận được thua đó chính là cái cần để xông, cái thước để đo nhân-cách cao hay là thấp, đời suy hay là đời thịnh, nước hay hay là nước hèn ; nói từng người thì lúc nào lòng công-ích thắng được lòng tư-lợi là lúc ấy nhân-cách của mình nó cao lên, mà lúc nào lòng tư-lợi thắng được lòng công-ích là lúc ấy nhân-cách của mình nó thấp xuống ; nói trong một đời thì lúc nào việc công ích nhiều người sốt-sắng là lúc ấy quyết không phải đời suy, mà lúc nào việc công-ích không kẻ đoái hoài là lúc ấy quyết không còn đời thịnh ; nói trong một nước thì lúc nào việc công-ích trăm bề chấn-chỉnh là lúc ấy nước đến ngày hay, mà lúc nào việc công-ích mọi đường điêu-tệ là lúc ấy nước đến ngày hèn vậy.

Công-ích với tư-lợi hai cái ấy thường không dung nhau ; có khi vì công-ích mà phải hi-sinh tư-lợi, lại có khi vì tư-lợi mà đến nỗi xâm hại công-ích cũng nhiều. Ví-dụ như khai một cái ngòi để hưng thủy-lợi, cho cả vùng được khỏi hại lụt ngập tiêu-khô, không lẽ vì miếng ruộng của mình bị cái ngòi ấy xẻ qua mà cản trở cái việc thủy-lợi của cả vùng ; làm một con đường để tiện giao-thông cho cả xứ được thỏa thích kẻ đi người lại, không lẽ vì vạt đất của mình bị con đường ấy đắp tới mà ngăn giữ các việc giao-thông của cả xứ ; kia xem người các nước Âu Mỹ bây giờ có người vứt của riêng ra hàng ức hàng triệu mà hoặc mở bệnh viện để cứu người tàn tật, hoặc lập học-đường để dạy kẻ con em, nào quán đỗ-thư, nào trường tập-nghệ, nào bảo-hiểm tật bệnh cho người lao-động, nào chẩn tất tai nạn cho kẻ nghèo-nàn, giúp kinh-phí cho sự học-vấn phát-minh, treo giải thưởng cho những thầy hay thợ giỏi, phàm những việc phúc đức lợi nước, có việc gì là việc khỏi móc tới hầu bao ; ấy là vì công-ích mà phải hi-sinh tư-lợi vậy. Trái lại, như vì một thửa ruộng của mình khô táo, mà xoay lấy công-khoản để khai ngòi, vì một ngõ xóm của mình bùn lầy mà dụ-dịch dân làng để đắp lộ ; lại còn biết bao nhiêu là cái cách gian tham, cái kế giảo quyệt của những kẻ giả công tế tư, thác cái huy hiệu ái quốc mà mục-đích không ngoài thế-vị kim-tiền, mượn cái danh-nghĩa đồng bào mà sơ-tâm chỉ lại mến-đay kim-khánh ; một nhà danh-sĩ tây đã có câu : Ta bi lầm về cái bề ngoài của việc nghĩa. Ôi ! việc nghĩa mà chỉ có cái vỏ là bởi tư-lợi nó chửa đầy ở trong ; ấy là vì tư-lợi mà đến nỗi tâm-hại công-ích vậy.

Cái tính chất công-ích với tư-lợi tuy vẫn không dung nhau, mà cái kết quả sự công-ích với sự tư-lợi lại thường có quan-hệ liên-đái nhau ; có khi làm sự công ích mà không mất tư-lợi, lại có khi làm sự tư-lợi mà hóa ra công-ích. Ví-dụ như mở một nơi bệnh-viện, lập một sở học-đường là việc công-ích đấy, mà trong bệnh-viện bao kẻ đau khá bệnh lành, nhờ công cứu tế, trong học-đường bao kẻ đức tu-nghiệp tiến, cảm nghĩa tác-thành, ấy là làm công-ích mà được lợi riêng về danh-dự ; khai quán đồ thư để giúp cho những nhà học vấn, đặt trường lập nghề để cứu cho những kẻ bần cùng là việc công-ích đấy, mà đến lúc những nhà học-vấn nghiên-cứu ra được khoa học bay, phát-minh ra được cơ-khí mới, thì chính là cái trợ-lực doanh-nghiệp làm cho sự-nghiệp của mình được thêm khoáng-trương, đến lúc những kẻ bần cùng thành nghề thành nghiệp, lạnh mắt lanh tay, thì chính là cái lợi-khí sinh tài, làm cho tài-sản của mình được thêm thịnh-vượng, ấy là làm công-ích mà được lợi riêng về tiền của ; một nhà văn-sĩ giỏi dĩ nghệ bán văn, một ông giáo sư hiền chuyên nghề dạy học là việc tư-lợi đấy, mà làm được nhiều sách vở có ích, dạy được nhiều tử đệ thành tài ấy là làm việc tư-lợi mà cũng có ích chung về đường trí-thức cho quốc-dân ; lập công-xưởng chế-tạo, làm các đường hỏa-xa là việc tư-lợi đấy, mà công-nghệ trong nước nhờ đó được chấn-hưng, lợi-nguyên trong nước nhờ đó được khai-thịch, ấy là làm việc tư-lợi mà cũng có ích chung về đường kinh-tế cho xã-hội. Sự công-ích với sự tư-lợi, cái kết-quả lại có khi quan-hệ liên-đái nhau như thế.

(*Còn nữa*)

T.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 1er Septembre 1926

Việc nước Pháp

Các báo nói về mọi việc ở miền Địa-trung-hải

Các báo Pháp, nhất là báo *Matin*, và báo *Figaro* có bình-phẩm về việc vận-động của các nước về miền Địa-trung-hải.

Báo *Figaro* nói nước Ý và nước Tây-ban-nha thân thiện với nhau, chẳng biết có phải là hai nước ấy mới điều-đình với nhau để nước Ý mở mang thế-lực ở Maroc hay không. Báo ấy kết luận rằng nước Anh không khi nào chịu để như thế. Báo *Matin* nói thà rằng nước Ý đem cái vấn-đề di-dân của mình khởi-nghị tại hội Vạn-quốc, còn hơn là đi tìm những cơ-hội không đâu.

Vô-tuyến-điện với tinh-tú học

Tại hội Hàn-lâm khoa học M. Bigourdan, tó trình bày về cách dùng các hiệu truyền bằng vô-tuyến-điện để quan sát về sự quay tròn của quả đất. Nếu các đài thiên-văn điều-đình với nhau, thì khu chẳng phải tốn kém gì mà đến cuối năm nay có thể kê cứu được nhiều việc rất ích lợi về đường khoa học.

Trong Quan báo

Quan-báo có đăng một bản lệnh thi-hành ở Đông-dương bản lệnh [illegible] thứ sắt hợp.

Cải chánh sách kiểm-nước

Tòa nội-các hội-nghị hàng ngày kê-cứu các vấn-đề kiểm-nước, và việc bãi mấy chức-vụ.

Việc Phi-châu

Một nguồn cao-su mới

Ở thuộc-địa Cap có điền-vỡ Londres rằng người ta mới nghiệm ra rằng cây sinh chất *euphorbe* cũng sinh ra được chất nhựa *latex*, chất nhựa này cũng lấy được cao-su tốt bằng chất *para* Một công ty được tổ chức việc lấy cao-su ở châu Est London, là miền nhân-công sẵn có. Cứ như công việc thí-nghiệm mới đây, thì mỗi cây có thể lấy được ba livres.

Tại hội Vạn-quốc

Việc tổ chức lại hội đồng quản trị

Phụ-ban của ba coi việc tổ-chức lại hội-đồng quản-trị định sẽ hội-viên bất thường-trực là chín phần. Đại hội-đồng sẽ bầu ba châu trong một hạn ba năm, ba châu khác trong hai năm nữa. Về việc tái-cử sẽ có thể lộ riêng.

Buổi sáng hôm nay, ban coi việc tổ-chức lại hội đồng quản-trị đã ưng chuẩn bản dự án về việc định số hội-viên bất thường trực. Lord Cecil có khen ngợi chánh-phủ Pháp, vì nhờ về khoản của viên đại-biểu nước Pháp, là M. Fromageot, mà các nước ứng-cử vào các chân hội-viên không có thể bàn lại được cũng được đẹp lòng, mà không có tổn-hại đến cái chế-quyền của đại hội-đồng. Tay vậy xem chừng cũng khó khăn lắm. Lại có điện-tín ở Saint Lébastien nói rằng Tây-ban-nha quyết chí xin một chân hội-viên thường-trực, và nhất-định không ưng các cách điều-đình khác.

Việc nước Anh

Việc thực-dân

Hội thuộc-địa ở nghị-viện đã tiếp-kiến các cụ võ-quan cuối tuần-lễ này sẽ đi thực-dân ở Đông-bộ Bolivie. Ông chánh đoàn ấy có nói trước tiên đến đấy sẽ lưu tâm về việc giống bông.

(*Indopacifi*)

Việc Trung-hoa

Tin ngày 27 Août

Các võ quan ngoại quốc đi thăm chiến-trường tây bắc

Ngày 24 Août vừa rồi các võ quan ngoại quốc cùng quan đại sứ Pháp ở Bắc-kinh đã sang Trương-học-Lương làm thăm chiến trường miền tây bắc, trong khi xem xét thấy có nhiều khí giới của quân Phùng bỏ lại và lại có cả các độc vật do nhà binh Nga chế ra, nên ai nấy tin chắc rằng [illegible] Nga thực có giúp quân Phùng và tỏ ra cái chí xâm luộc của người Nga.

Ngô bội-Phu ở Hán-khẩu

Chiều ngày 24 août Ngô-bội-Phu đã từ Bảo-định về đến Hán-khẩu, tại nhà ga trong khi Ngô xuống sự canh giữ rất là nghiêm mật.

Ngô có điện cho các tướng lĩnh ở các mặt trận, cấm chỉ không được công sứ giả Quảng-đông đi lại, nếu Quảng-đông có sai sứ đến thì lập tức bắt giải đến Hán-khẩu giam cầm, đợi khi quân sự kết thực rồi sẽ tha.

Trương-tác-Lâm cũng điện cho Ngô sẽ cho mang hai vạn quân tinh nhuệ, để giúp sức đánh quân Quảng-đông.

Vấn-đề nội-các

Nội các Đỗ-tích-Khuê đã thông điện từ chức, nhưng phái Phụng thiên lại ở ý không cho dự đến vấn đề Đỗ-tích-Khuê vẫn còn quyền nhiệm như cũ.

Đại-biểu Phùng-ngọc-Tường ở Quảng-đông

Ngày 26 Août chính phủ Quảng-châu có khai hội hoan nghênh đại biểu Phùng-ngọc-Tường.

Toàn thể quân Phùng-ngọc-Tường đã làm lễ chính thức tuyên thệ vào đảng quốc-dân.

Chính-phủ Quảng-châu quyên tiền Hoa-kiều ở ngoại quốc

Chính phủ Quảng châu có sứ đại biểu là Cố-mạnh-Dư đến một thương phụ kêu vận động các nhà buôn Hoa-kiều để quyên tiền. Nói là chính-phủ Quảng-châu định trù một khoản quân phí ba nghìn vạn đồng, thì có thể tiếp trù được bảo-quản. Sẽ đó chính phủ đã lo được một nghìn vạn và người Nga giúp cho năm trăm vạn, còn 1.500 vạn nữa phí các Hoa-kiều giúp cho không xong.

(*Dịch báo Tân*)

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Nhờ ngài làm ơn chỉ bảo cho chúng tôi việc sau này :

Chồng tôi khi mất chỉ có một người con gái đã lớn tuổi, và có để lại cho nó một cái nhà. Vậy nay nó có thể bán được không ?

LỜI ĐÁP. — Người con gái ấy đã là người thừa-kế của chồng bà thì được quyền bán cái nhà ấy. Nếu bà là vợ cả thì bà thuận cho bán là đã, vì rằng vợ cả được hưởng dụng nhà ấy cho đến khi chết, và nếu bà không thuận thì người con gái ấy không bán được.

∴

LỜI HỎI. — Xin quý báo làm ơn giải đáp cho tôi những điều pháp luật như sau này :

Nguyên tôi có tạu được một sào ruộng giá 65$, vì cớ tôi riêng cho nên không bắt lấy triện lý-trưởng, mà cũng không trước bạ, nay người bán đem lòng trắc trở chực lấy lại, vậy xin nhờ quý báo giải đáp cho tôi những cần sau này :

1° Văn-tự tạu bay để viết bằng giấy [illegible] có được không ?

2° Văn-tự tạu mà không có triện lý-trưởng thì có giá-trị không ?

3. Nay người ấy muốn làm trắc trở thì có được không, nếu người ấy trắc trở thì phải làm thế nào mà lấy lại được, xin quý báo làm ơn chỉ bảo giùm cho.

LỜI ĐÁP. — Văn-tự viết bằng giấy ta cũng được, nhưng phải dán tem (timbre) như là giấy tiền-chỉ.

Văn-tự làm theo lệ Annam, luật Annam mà không có triện lý-trưởng thì không có giá-trị, dù có có lời nào mặc lòng, văn-tự tạu hay là đợ đều phải trước bạ cả.

Nhưng người bán trước có muốn lật thì ông có thể kiện được, vì nếu thật người ấy đã ký giấy văn-tự thì chối thế nào được ?

Ph. h-L.

CHÍNH PHỦ ĐÔNG-PHÁP

Cuộc công-thái 2.060.000 $

được mở theo như luật ngày 6 mai 1924 và chỉ-dụ ngày 12 mai 1926

Từ ngày 1er đến 15 septembre 1926 phủ Toàn-quyền Đông-pháp phát-hành 41.000 trái-phiếu vô-danh (obligations au porteur) theo như các thể lệ sau này :

1. Giá biên trên trái-phiếu (valeur nominale) : 50 đồng.

Giá bán (prix d'émission ou pair) : 50 đồng.

3. Lợi tức mỗi năm 8 phần, nghĩa là mỗi phiếu mỗi năm được bốn đồng lãi ; *phiếu công-thái và phiếu lợi tức bất cứ ở thuộc địa hay ở bên Pháp đều không phải chịu khoản thuế gì hiện đang có hoặc sau này mới đặt ra.*

Lợi tức cứ sáu tháng trả một kỳ là vào ngày 15 mars và ngày 15 septembre, phiếu lợi tức thứ nhất hai đồng sẽ trả vào ngày 15 mars 1927

4. Cách hoàn lại các trái-phiếu : hoàn theo giá phát-hành và trả trong hạn 30 năm theo lối rút số. Mỗi năm có hai kỳ rút số tại Đông-dương ngân hàng (Banque de l'Indochine) : ngày 1er février và 1er août. Cuộc rút số thứ nhất định vào ngày 1er février 1927. Kể từ năm thứ mười sáu, sau năm công-thái phát-hành trở đi, nghĩa là từ năm 1942 thì phủ Toàn-quyền được g ữ lấy quyền hoàn lại trái phiếu cho nhóng hết nợ.

Tiền lãi và tiền gốc các trái phiếu trúng số thì ở Đông-dương sẽ trả tại các chi điểm hoặc các chánh cục của Đông-dương ngân-hàng.

5. Các trái phiếu bắt đầu phát-hành từ ngày 1er septembre 1926 tại các nhà ngân-hàng và tại các kho bạc ở Đông-dương, những người mua trái-phiếu không phải chịu khoản p.-lãi gì cả.

Các trái phiếu ai mua bao nhiêu không có hạn chế. Song ai mua quá năm trái phiếu thì phủ Toàn-quyền được giữ cái quyền hạn chế xuống năm phiếu là cùng, *song trái phiếu kể mua từ năm phiếu trở xuống thì phải bán hết.*

Theo như lệ trên kia nếu trước ngày 15 septembre 1926 mà cái số trái phiếu không được hạn chế để bán đã sẽ tiêu sông-thái rồi thì phủ Toàn-quyền được định việc phát-hành trước ngày đã định.

6. Các trái-phiếu lúc phát hành phải trả hết cả hoặc chậm lắm thì đến ngày định cuộc công thái là cùng.

∴

Công chúng nên chú ý vào mục sông-thái này là cuộc có nhiều điều lợi-lợi đặc-biệt :

Trái phiếu tinh bằng hoa-viên đối với tiền bản-vị bằng vàng có cái giá-trị nhất định.

Lợi tức cũng trả bằng hoa-viên và lại không phải chịu một thứ thuế nào ở thuộc-địa hay ở bên Pháp, dù thuế đã có rồi hay sau mới đặt đến không phải chịu cả. Lợi tức tính rõ là tám phân một năm. Cho vay như thế đã nhất hạng chẳng nhẽ lại lợi hơn ở mọi cuộc công-thái hiện đương phát-hành ở thị-trường thế-giới.

Ngoại những điều lợi về giá phiếu nhất định, về sự bảo-hành chắc chắn khiến cho các nhà rất nên mua vì là những điều hầu ngày nay, thì cuộc công-thái này đối với những nhà buôn bán lại có những điều tiện lợi sau này :

1. Các trái phiếu ấy được các kho bạc nhận thay cho tiền ký quỹ ;

2. Được công nhận vào thị giá nhà nước để đặt theo như nghị-định ngày 23 mai 1922.

VIỆC HANOI

Thời tiết

7 giờ	28.6
13 giờ	31.6

Giá thóc gạo

Gạo hạng nhất, một tạ	11$10
nhì,	10 50
ba,	10 00
Thóc hạng nhất,	5 70
Hạng nhì	5 10

Giá gạo. — Kể từ ngày 3 Sept. 1926, giá gạo ở kho Nhà nước định là 18$00

Thị giá quốc trái

Ngày 17 Août 1926

3 °/°	hoàn đầu	83 f. 90
3 1/2 °/°	hoàn đầu	84 f. 70
6 °/°	vĩnh viễn 1917	48 f. 60
6 °/°	» 1918	45 f. 55
6 °/°	» 1920	64 f. 90
5 °/°	hoàn đầu 1920	69 f. 25
6 °/°	1925	95 f. 00

Ngày 2 Septembre 1926

3 °/°	vĩnh-viễn	50 f. 00
5 °/°	1915-1916	54 f. 45

Tin nước. — Nước vẫn xuống chậm lắm, tự 6 giờ chiều qua, tới 6 giờ sáng nay, nước sông Hồng-hà ở Hanoi xuống được có 2 phân tây.

Các cầu bè, tôn bao công của, bão ở chỗ võ Làng-giu, lại trôi mất rồi.

Tính ra cả võ Làm-giu này, tự lúc khởi sự hàn khẩu tới giờ, cứ mỗi ngày, nào tiền đá, tiền tre, gỗ, tiền trả công phu làm, chi phí mất có lính hai nghìn bạc ; vậy tổng cộng lại thì tới nay kể đã biết bao nhiêu tiền đổ xuống chỗ võ ấy, mà kết cục vẫn cứ nom nẻm bùn sang sa lấi cả, thật là ném tiền xuống nước không được xem tăm.

∴

Đê tả-ngạn sông Cầu trần. Đê Nam-ngư võ một chỗ chừng 100 m.

Cầu Đáp-cầu nước ngập sâu tới 7 tấc tây.

∴

Chỗ võ Lực-điền nước vẫn chảy xiết. Bao nhiêu rạng lán đã cấy ở miền nam Hưng-yên, nay đều chỉ còn một mầu nước trắng xóa.

Viên kỹ sư Lục-lộ Cordonnier đã xuống xem chỗ võ ấy.

∴

Miền Bắc-ninh tuy năm nay tránh thoát cái nạn võ đê, nhưng phải đọc mua như tiêm như tế cũ vừa rồi, thì các chỗn đồng sâu đều không cấy được, còn các nơi cấy được, cũng đều lụt nước mưa, phần nhiều lúa thối mất cả, tai hại cũng chẳng kém gì võ đê! Nhiều làng hiện nay đều phải đi đò cả trong làng lẫn ngoài đồng!

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Đỗ Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Đường đá sông Cái và sông Đuống từ cầu sông Cái đến cầu sông Đuống thì nay cho các xe ô tô chở nặng chừa đến 1500 kilogs được đi lại, nếu có sự gì nguy hiểm thì người đi phải chịu lấy. Còn các xe ô tô vận tải và cáo xe bò thì cấm hẳn không được đi.

Xe không nên đi mau quá 20 kilomètres một giờ.

Tòa án sai-trị. — Đến thứ tư 15 septembre này, hồi 8 giờ, Tòa án sai-trị sẽ họp tại tòa Thượng-thẩm, do quan Chánh-án Pérau chủ tọa.

Hôm ấy tòa sẽ xét mọi việc mà phiên xử hôm 1er vừa rồi để lại.

Tòa án đại-hình. — Đến thứ hai 20 septembre này, hồi 8 giờ sáng, tòa án Đại-hình sẽ họp kỳ thứ ba có nguyệt thứ ba, do quan sĩ-vấn Paul tòa Thượng-thẩm chủ tọa. MM Collet, Falk, sĩ-vấn tòa Thượng-thẩm làm bồi thẩm.

Còn các viện bồi-thẩm thực-thụ thì có 18 đến ngày 14 septembre này sẽ rút thăm để lấy.

Hội-đồng quản-trị trường Bảo-hộ Hanoi. — Hội-đồng quản-trị trường Bảo-hộ Hanoi, nay gồm có các viên chức sau này:

M. Serrotte, công-sứ Hưng-yên, làm chánh hội-đồng; ông đốc, viên trưởng, một viên giáo-sư chức cao nhất trường ấy, nếu chức ngang nhau thì người nào nhiều tuổi nhất, và M. Trịnh-văn-Trinh tức Hai-chính nhà kỹ-nghệ ở Hanoi làm một viên.

Lớp học tiếng Annam. — Lớp học tiếng Annam mở cho người Tây tại phủ Thống-sứ và do quan cai-trị Delaille dạy thì kể từ ngày thứ ba 7 septembre 1926 trở đi, cứ ngày thứ ba và thứ sáu từ 18 đến 19 giờ lại mở như thường.

Còn lớp sơ-đẳng lập cho những người mới học và giao cho ông Phạm Quỳnh chủ-nhiệm báo Nam phong trông nom thì sẽ mở vào nửa tháng đầu octobre. Ngày giờ học sẽ định sau. Những người muốn xin học hai lớp ấy phải biên tên tại phòng thư-ký riêng ở phủ Thống-sứ.

Tại phủ Thống-sứ. — M Nguyễn-mạnh-Toàn, trí phủ hạng nhì, tòng sự tại văn-phòng quan Thống-sứ, nay kiêm việc dạy tiếng Nam thay M. Ng-trọng-Dyinh, thư ký thượng hạng hạng ba. M. Toàn mỗi tháng được Hàn 10 đồng phụ cấp.

Ngạch tòa Sứ. — M Bùi-văn-Phú, đã trúng tuyển kỳ thi thư ký tập sự, nay bổ đi Hưng-yên.

M. Ng-thượng Nghị, đã trúng tuyển kỳ thi thư ký tập sự, nay bổ đi Quảng-yên.

Ngạch công chính. — Các học-sinh trường Cao-đẳng công-chính sẽ tốt sau nay đã thi đỗ tốt nghiệp ban khóa học thực-hành (Ecole des Sciences appliquées) đều được bổ Đông-dương lục-lộ coi sự:

MM. Ng-văn-Chiêu, Võ-văn-Quế, Ng-duy-Ty, Khúc Đạm, Phạm-v-Nhiêu, Bùi-xuân-Đức.

M. Trần Trân cũng chính là sự tập sự đang nghỉ giả hạn, nay bổ vào ngạch Công chính Trung-kỳ.

Muốn bán một cái nhà số 86, Bd Carreau (đường Phố-nhi). Hỏi tại Luật-sư Mourian số 40, Bd Gambetta (đường hàng Cỏ, Hanoi. 5.864

COUPONS TƠ LỤA TÂY

Kể từ ngày 16 Août 1926 giờ đi; hiệu V. DEMANGE Hanoi, có để ra bán rất nhiều miếng vụn, tơ lúa tây, giá rất hạ. Lại có cả vải thâm giá đặc biệt 0$22 một thước và láng chéo-go tốt 2$00 một miếng đủ hai quần.

AI LÀ NGƯỜI BẮC KỲ CŨNG CẦN PHẢI BIẾT!

Một quyển sách có 3 đạo nghị-định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ:

1° *Ngạch thuế-thân ở Bắc-kỳ sửa đổi lại.*

2° *Việc khẩn đất ở miền trung-du và thượng-du Bắc-kỳ.*

3° *Ngạch thuế điền-thổ sửa đổi lại.*

Mỗi quyển . . . . . 0$15
Tiền cước thường . . 0,05
Tiền cước Recommandé thêm 0,10

Thư và mandat gởi cho:
M. LÊ-NGUYÊN-ÚC
61-63, Rue du Coton
HANOI

Ngạch thừa phái. — M. Trịnh-công-Thành, thừa phái hạng nhì ở Bắc-ninh, nay được phép nghỉ ba tháng.

M. Ng-văn-Nhi, linh một thám, đã trúng tuyển kỳ thi thừa phái, quán làng Đoàn-lâm, huyện Thanh-miện Hải-dương, nay bổ thừa phái hạng tư, làm chánh cửu phẩm văn giai (9 1), bổ đi Bắc-ninh.

Lời cảm ơn. — Chúng tôi xin có lời trân-trọng cảm ơn các cụ, các quan, các ông, các bà đã có lòng chiếu cố, hoặc gửi giấy chia buồn, hoặc đưa đồ phúng viếng và đi đưa đám

M. NGUYỄN HỮU-ỤC
nguyên tri-huyện Kim-sơn

là phu-quân và thân-phụ chúng tôi, hôm 27 août 1926 mới rồi, có điều gì sơ suất, xin lượng thứ cho. Cảm ơn lắm lắm.

Nay cảm ơn

Vị-vong-nhân :	Nguyễn-thị-Phúc,
Cô tử : Nam	Nguyễn-hữu-Tập, Ng.-hữu-Nhiêm,
Nữ	Nguyễn-thị-Sinh, Nguyễn-thị-Kỷ, Nguyễn-thị-Khánh

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm qua, tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này:

Án mạng. — Một hôm một người tên là Lý-văn-Hiu đi mua vôi gạch để định xây tường nhà thì có Ng-v Năm là người làng đến hỏi vay vợ người ấy 20 đồng. Vợ người ấy từ chối không cho vay thì Ng-v-Năm sinh sự cãi nhau rồi lấy dao đâm mấy nhát vào chỗ phạm. Khi người ấy về thì vợ thuật lại đầu đuôi rồi chết. Hỏi thì Ng-văn-Năm thú nhận có đâm vợ người ấy và khai rằng vì vợ người ấy nói đi buôn thuốc phiện lậu làm phải bán hết cả đồ đạc và nhà cửa không còn vốn lấy gì, nhân tặng đến vay tiền để đợ thân thì vợ người ấy không cho vay, lại còn nói lời thôi, nên có tức cãi mà đâm mấy nhát, chẳng may phải chỗ phạm chết. Tòa Nam án tịch Bắc-ninh phạt Ng-văn-Năm 5 năm khổ sai. Tòa Thượng-thẩm giảm tội xuống 3 năm tù.

Tiêu tiền công-dân. — Nguyên lý-trưởng làng Cát-vũ, tổng Động-xá (Yên-mô) vừa rồi có bỏ ra tiền thuê những người làng bỏ thiếu, có công với chánh hương-hội và thư-ký đi vay tạm. Ng-kim-Lộc là thủ-quỹ lấy 60 đồng ở tiền quỹ cho vay lấy lãi. Sau lý-trưởng biết chuyện đi trình quan về khám quỹ thì thấy thiếu những 100 đồng cả thảy. Tòa Nam án tịch Ha-nam phạt Ng-hữu-Lộc 3 tháng tù án treo. Tòa Thượng-thẩm y-án.

Án xử tự. — Triệu-hữu-Lưu và Triệu-qui-Triều là người Mèn vẫn cầm thơ một người trùm Mèn có thói hà hiếp và lạm thu lạm bổ trong dân làng. Một hôm hai tên ấy bị thằng thu tiền thuế nhất định không chịu đóng. Người trùm Mèn đọa cho người giết chết. Hai tên thấy thế bàn nhau đến đường lấy súng kép bắn chết người trùm Mèn. Hỏi thì hai tên thú nhận và khai rằng nếu không bắn chết thì thế nào cũng bị người trùm Mèn giết chết. Tòa Nam án tịch Lạng-sơn kết án cả hai tên phải tội xử tử. Tòa Thượng-thẩm hôm rồi hoãn lại để nghị án.

Lừa người lấy tiền và lăng-mạ chức dịch. — Phạm-văn-Thái quán ở phủ Tiên-hưng (Thái-bình) là người rất xấu xa việc lừa một người ở làng khác lấy tiền rồi theo tờ sức chánh tổng ở làng tên ấy tên là Ng-khắc-Phụng có sự thực khai cho quan tên ấy đề lên quan trên. Tên ấy thấy chánh tổng khai của cướp xấu lấy làm hiềm, sinh sự lôi thôi và lăng-mạ cùng dọa thế nọ thế kia nữa. Tòa Nam án tịch Thái-bình phạt Phạm-văn-Thái 3 tháng tù về tội lừa người lấy tiền và 1 tháng tù với 10 đồng vì tội lăng mạ chức dịch. Tòa Thượng-thẩm y án, nhưng cho hai tội hợp làm một, nghĩa là chỉ phải chịu 3 tháng tù thôi.

Án bỏ đi không xét. — Lê-đình-Lang, Ng-văn-Đăng, Lưu-đình-Át, Hoàng-văn-Nó và Ng-Thịnh lập tổ tôm điếm đánh với nhau bị tên án Sen-sếp (thuộc về Vĩnh-yên) phạt về tội vi cảnh mỗi tên là 5 ngày tù và 6 đồng, đáng lẽ về án vi-cảnh thì lệ được ba ngày kể từ ngày tuyên án trở đi thì được xin tiêu án đi, nhưng bọn con bạc ấy đã quá hạn rồi mới xin tiêu án, nên tòa Tuy-vạng-thẩm xét không đáng lệ nên không chấp nhận đơn xin tiêu án ấy.

Ăn lận dân đình. — Phùng-văn-Hoàng là lý-trưởng ăn lận dân đình trong làng, không chịu khai vào sổ định, những người nào đến tuổi thì vẫn thu sưu nhưng không phát thẻ mà thẻ người nọ thì phát cho người kia. Tòa Nam-án tỉnh Kiến-an phạt Phùng-văn-Hoàng 3 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Bỏ đói nợ xuất lại còn hành-hung. — Một hôm Hoàng-kim-Du và Hoàng-kim-Cận là hai anh em ruột ở làng Lực-sanh, huyện Đông-anh, đến nhà một người làng tên là Ngô-Khanh đòi nợ xuất hơn 100 đồng không được, sinh sự đánh người ấy bị thương. Tòa Nam-án tỉnh Phúc-yên phạt cả hai anh em mỗi tên 15 đồng. Nhưng Hoàng-kim-Du và Hoàng-kim-Cận trông là phạt như thế là nặng, chẳng ăn đề bòng lấy thế lực chạy chọt được trắng án chăng, ngờ đâu quan Chưởng lý đã thấy phạt nhẹ lại còn chống án nên ngài cũng chống án và xin phạt nặng hơn. Vì thế nên tòa Thượng-thẩm y án phạt tiền cả hai anh em và tăng Hoàng-kim-Cận lên 3 tháng tù án treo nữa.

Tại ga xe hỏa và bến tàu thủy. — Ngày hôm nay, 3 septembre 1926, số người đi lại ở ga xe hỏa và bến tàu thủy như sau này:

Tại ga xe hỏa

Số người đến:	121 người	Âu
	2145 —	Á
Số người đi:	144 —	Âu
	2098 —	Á

Tại bến tàu thủy

Số người đến:	5 người	lính
	710 —	Nam
Số người đi:	7 —	lính
	567 —	Nam

Phái đoàn. — M. Ng-văn-Thọ, lý trưởng Nhuệ-xuyên huyện Thanh-hà nay đổi lên là Ng-văn-Thầy.

Bình-địa ba đào. — Tối thứ bảy và tối chủ nhật sau đây là ngày mồng 4, mồng 5 septembre tại rạp Cải-lương Hy-viện hàng Bạc sẽ diễn tấn kịch « Bình-địa ba đào » của ông Asam Trần-tuấn-Khải soạn để lấy tiền cứu giúp các dân bị lụt. Các tay thi-tử diễn giáp kịch hôm đó toàn là những ông đứng đầu tòng sự tại các công sở, vì nhiệt tâm cứu giúp anh em trong nơi nước lửa, nên không quản công phu khó nhọc sẽ trở hết thì hoa để hiến hà con một cuộc mua vui vì nghĩa.

Bà con ta còn ai là không biết cái tình cảnh điêu-linh của đồng bào hiện đương chìm đắm trong nơi cát dập sóng vùi, hỡi nên it bữa nay đã có nhiều người ra tay hộ hào đề cứu giúp, nào là quyên tiền, nào là quyên hát, kể có ẳng thiếu chi. Tuy vậy mong một tấc keo sơn muốn trượng đục, chắc là chưa thấm vào đâu, ai là kẻ có lương tâm đối với cảnh đó không phải đau lòng rơi lụy. Vậy nếu ao ràng, đến hôm nay các nhà từ thiện ta sẽ lấy lòng nghĩa sâm, cổ động trong đám bà con anh em bảo nhau, kẻ it người nhiều bớt chút tiền thì bất phí cũng đến dự cuộc cho đông, thì cái quả phúc ấy trực không thể trượng của chuông nào tày.

Trong hai buổi hát ấy tiền chi thu được bao nhiêu sẽ xin đăng lên báo chương để đồng nhân công làm và xin cử mấy ông đi đến miền bị lụt phát ngay cho các nạn dân.

Trong khi hát không quyên tiền

Kẻ trộm táo gan. — Đêm mồng một rạng mồng hai septembre, một tên kẻ trộm trèo tường vào nhà Võ-văn-Hai làm chauffeur ở phố Bờ sông số 152. Khi chủ nhà trông thấy hắn hoàn lên thì tên kẻ trộm nhảy từ trên gác xuống bờ hè, rồi chạy xuống lối rẽ ra sở Lục-lộ. Nguyễn-đức-Bình, làm thợ điện ở số 160 cùng phố, thấy tiếng kêu chạy ra đến nhà Võ-v-Hai rồi hai người cùng đuổi theo tên kẻ trộm, thì nó trốn vào một cái xưởng gỗ, ở phố hàng Vôi, sung người ta đuổi không cho vào. Nó đánh bỏ một cái ắc apega trắng vào lấy trộm lại, chỉ lấy nguyên tiền 6 đồng 2 hào. Sau Ng-văn-Bình bắt được tên kẻ trộm, điện vào sở cảnh thì nó khai tên là Ng-văn-Hàng, mà chẳng có thể thuê thân vụ nhà của gì ở Hanoi. Nó bị một vết thương ở trán đình đầu rộng độ 5 phân. Đến khi đưa nó vào nhà thương, thì nó lại trốn ra được.

Lịch năm 1927 của bản quán sắp in. — Xin kính-cáo để các nhà đại công-thương cùng các tư gia xa gần biết là lịch năm 1927 của bản-quán sắp bắt đầu in, vậy ai muốn mua buôn hay mua lẻ thì xin kíp đến bản-quán mà chọn các kiểu vẽ, kẻo chậm ra thì các kiểu vẽ đẹp người ta trọn hết mất.

Sau đây bản-quán xin thử in ngày mồng một Tết ta sang năm ra làm mẫu để các người xét thì đã biết lịch của bản-quán rõ ràng tiện lợi hơn các thứ lịch khác là thế nào.

Giá lịch của bản-quán bán như sau này:

Từ 50 trở lên . . .	0$35 một
Từ 10 đến 50 . . .	0 40 »
Từ 1 đến 10 . . .	0 45 »
Tiền cước.	0 25 »

Các ngài ở xa, muốn mua lẻ trước nên rủ nhau mua chung cho nhẹ tiền cước thì hơn.

Ai muốn hỏi gì, xin cứ viết thư về cho ông Quản-lý nhà in bản-quán như sau này:

M. Gửi TRẦN-TRỌNG
61-63, Rue du Coton, Hanoi.

PHIM ẢNH TÀU!!! TRUYỆN TÀU!!!

Người Tàu đóng trò!!!

Cần đại biện làm phim ảnh ở bến Tàu gửi sang đem chiếu tại rạp

FAMILI CINÉMA

Phố hàng Buồm Hanoi

Bắt đầu từ thứ tư 1er đến thứ sáu 3 Septembre 1926

Chương trình thứ nhất

Một chuyện ái-tình rất hay và làm trò rất vui

PHÒNG-THĂM-BỆNH
của quan
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thọ tốt nghiệp đông bác-sĩ tân thời-Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Saïd (Ai-cập) Suez.
Ai người khác, bệnh-tình, chữa mới có công hiệu, bệnh giang mai
Thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —
CHÚ Ý: Số 5 đường mới Đa
XIN GIẤY LÂM-CHỨNG: Mỗi 1$50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG HÀ-LONG, số 36 (gần số 236 Hàng Bông)

Một người lính nhảy xuống sông. — Chiều hôm qua vào hồi 5 giờ 45, người lính phòe thứ số 1334, thuộc đạo pháo thủ thứ tư, đi xe đi bên Gia-lâm, sang qua cầu, khi đi đến chỗ các xe tránh nhau thì không biết vì sơ gì nhảy xuống sông tự tận. Còn bỏ lại ở trên xe một cái áo vàng, một cái nón, và thẻ ở trong thì có cả giấy phép được nghỉ bốn tháng không lương.

Đánh rơi hay mất cắp. — M Vương-hữu-Tảo, ở Thái-hà-ấp đến sở cảnh trình mất một cái ví không biết rơi hay bị cắp, trong có đựng 23 đồng cùng giấy mũ vật.

Trộm vặt. — Công-ty Ng huy-Hợi, kiện một người phu xe lấy mất đồ xe trốn đi mất.

— M. Vương-hữu-Tấn ở Thái-hà-ấp trình rằng kẻ sắp lấy mất cái ví đựng 23 đồng và các giấy vật.

— Mme Ngô-thị-Tỷ ở 103 phố hàng Thuốc-bắc kiện đầy tớ gái là thị-Thi lấy mất một chuỗi 30 hạt vàng và 70$00 rồi trốn đi mất.

CÁC NHÀ DÙNG ĐỒ ANH NÊN BIẾT

Vì hiệu báo chế Montès, 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên hiệu ấy lại có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, Bisulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, và tất cả các thứ dùng vào nghề ảnh, theo giá rất rẻ.

Viết thư mà hỏi giá.

CHỈ CÓ MỘT THỨ THÔI

Thuốc đau mắt vàng rất công-hiệu mà quý-khách đã hoan nghênh bấy nay thì ở trên lọ thuốc phải có biên rõ « *COLLYRE JAUNE selon la formule du Dr Casaux* ».

Thuốc cũng vàng, giấy giản lọ cũng vàng mà giấy bọc cũng vàng, các quý khách nên đòi bằng được như thế thì mới khỏi nhầm. 3002

Tin sau cùng

Saigon ngày 2 Septembre

Tại hội đồng quản hạt

Ngày hôm qua hội-đồng quản hạt đã họp kỳ thứ ba. Sau khi xét qua việc trong tháng trước, hội-đồng cho phép trích năm vạn đồng ($50 000) trong quỹ trữ bị, để giúp dân bị lụt ở Bắc-kỳ.

Sau hội-đồng lại ưng chuẩn mấy khoản thiếu cần như là việc xin giảm niên hạn binh dịch cho người bản xứ; đặt một quỹ tăng trữ, tiền tính bằng bạc; cứ hai năm thì bàn lại một lần hội đồng v. v.

Huế, ngày 2 Septembre

Hội thể dục ở Faifoo

Ngày chủ nhật mới rồi ở Faifoo có hội thể-dục lớn, do quan Đáng-lý phủ Khâm-sứ d'Elloy, và quan Công sứ Bonhoure chủ tọa. Cả cả các bọc thân hèo Tây và rất nhiều người bản xứ đến xem. Học-sinh Annam thao luyện rất khéo, sau lại có học sinh các bang Trung-hòa diễn. Sau cùng có cuộc foot-ball, và tennis.

Paris, ngày 2 Septembre

Một cuộc bay

Trung-tá Chal'es, và đại-tá We'ser bay từ Paris đến Bénder Abba mất 27 giờ 20 không đỗ chỗ nào, nhanh hơn cuộc bay trước đây của các phi-hành-gia Girier và Dordilly. Từ Paris đến Bender-Abbas có 5.200 kilomètres.

Bắc-kinh ngày 1er septembre

Việc chiến tranh ở Trung-hoa

Quân Ngô-bội-Phu và quân Quảng chân đánh nhau ở trước Võ-xương từ ngày chủ nhật 29 août. Hiện chưa biết kết cục thế nào nhưng có tin đồn rằng Ngô bội Phu thất bại.

(Indopacific)

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Trên sông Hồng-hà

	2 Sept. hồi 8 giờ	2 Sept. 18 giờ	3 Sept. hồi 8 giờ
Lao-kay	77.79	77.64	77 84
Yên-bày	29.61	29.46	29 61
Việt-trì	13.60	13.50	13.55
Hanoi	8.47	8.43	8 40
Yen-yen	6.85	6 85	6.80
Hòa-bình	6.06	5.96	5 96
Tuyên-quang	9.20	8 90	8.10
Phú-doan	21.76	23.05	23.13
Phủ Yên-bình	3.80	3.85	2.87

Trên sông Thái-bình

	2 Sept. hồi 8 giờ	3 Sept. hồi 8 giờ
Thái-nguyên	23.00	21.44
Lâm	4.80	4.50
Phả-lạng-thương	6.58	6.12
Bắp-cầu	5.97	5.90
Phả-lại	4.51	4.31

ĐÀM CƯỚI NÊN ĐI Ô TÔ
Xưởng Aviat — Hanoi
Có cho thuê ô-tô lịch-sự 208 một ngày Không kể tiền xăng, và tiền dầu hay 0 n. 20 một kilomètre, mà 200 km đi-thượng thì 0p.18 một cây.

TRUNG BẮC HỌC HIỆU

Phố Nhà-thờ (Rue G. Lamblot) số 22. Máy nói số 150

Hiệu-trưởng: PHẠM-HUY-LỤC

Thứ sáu 3 Septembre khai trường.

Đơn xin học phải gửi đến ông hiệu trưởng, 22, phố Nhà thờ (Rue Lamblot) và phải đính giấy khai sinh.

Học trò đến một mình không có người nhà đưa thì không nhận.

Quan Cốc-tơ Bi-cơ-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh sốt thường, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng sài trẻ-con.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Gio, số nhà 33, Hanoi, dây nói 314.

Quan Bốc-tơ có cả nhà cho người đẻ, người ốm đến nằm, ai cần lại hỏi. 4.12

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Sinh tử gia thú. — Số sinh tử giá thú về tháng Août 1926 như sau này:

Người Âu

Sinh: 7 con giai, 3 con gái, cộng là 10 người;

Khai sinh: 3 con giai, 1 con gái, cộng là 4 người;

Cưới: 1 đám;

Tử: 1 đàn ông, 1 đàn bà, 2 trẻ con, cộng là 4 người.

Người Nam

Sinh: 129 con giai, 96 con gái, cộng là 225 người;

Cưới: 5 đám;

Tử: 66 đàn ông, 52 đàn bà, 60 trẻ con, cộng là 178 người.

Người Khách

Sinh: 11 con giai, 13 con gái, cộng là 24 người;

Tử: 7 đàn ông, 2 đàn bà, 3 trẻ con, cộng là 12 người.

Ngã xe đạp. — Hồi 12 giờ rưỡi ngày 31 Août ở phố Bắc-ninh có hai người đi xe đạp và phải nhau rất mạnh là Lê-văn-Thung 22 tuổi và Vũ văn-An 16 tuổi. Cả hai người cùng ngã lăn kềnh ra đường, nhưng may không việc gì; chỉ có chiếc xe cần Thung bị hư-hại mà thôi.

Dạo này xe đạp xuất hiện nhiều quá, các nhà sở thuê lại rẻ, nên chỉ những người chưa biết đi mượn tập cũng nhiều, thành thử đường phố sở nào cũng ngẫn-ngang những người đi xe đạp tập, thì làm sao lại chẳng có nạn xảy ra hàng ngày!

Xe bò cán ai? — Có một chiếc xe bò, không rõ là của ai, thấy bỏ ở đường Bonnal thì lính cảnh sát đã cho đưa vào sở Cảm để một nơi riêng.

Ngã ô-tô. — Hồi 7 giờ sáng thứ ba 31 Août M. Dusamp lái xe ô-tô đi trên đê Cửa-cấm để phải một người phu đan bị làm sở máy suýt tên là Võ-thị-Khang 19 tuổi. Lập tức người ta đã cho đưa người đàn bị bị rất nhẹ nhà thương, thì xét ra những vết đau không lấy gì làm nặng sẽ có lẽ. Hiện sở Cảm sẽ đang cho xét xem bên nào phải trái để làm biên bản đệ sang tòa án.

Trường học mở cửa. — Mới từ 15 août trở đi, đi đến chỗ nào cũng đã nghe thấy chuyện xin chỗ học cho con em, mà ai nấy cũng không lấy gì làm chắc cả, vì vài năm nay nhà nước càng mở rộng thêm trường học ra bao nhiêu, thì xin được chỗ học cũng khó thêm bấy nhiêu. Nguyên nhân sự khó khăn đó là không phải vì sự bạch văn-bải rồi mới cho chỗ học mà ra đâu, nhưng nghe nói lại bởi những việc ấm nuột chi, tiện đây cũng nên thuật lại rõ ràng để nhà học chính xét xem đư-luận thực hư là những sao.

Cứ như dư-luận thì mấy năm trước những nhà có con em đến đơn xin chỗ học phải làm đơn xin và đính kèm giấy khai sinh gửi cho ông đốc học, rồi đến hôm khai trường phải dẫn con em vào sát-hạch xem sức học thế nào để vào các lớp. Đường chính thì thế, nhưng có kẻ lại hất những con đường ngắt ngoéo mà nghề đây học không được đi bao giờ, khiến cho dư-luận lấy làm khinh lắm, khinh cả người đi đường ngoắt-ngoéo lẫn kẻ hất đi đường ngoắt-ngoéo nữa.

Cái tệ ấy bắn khắp các nơi chứ con em đi xin chỗ học đều biết, chỉ có ông lời ta-thán có gia-đi bay không thì đề phần nào học-chính xét.

Ai cũng biết câu « con sâu làm nặng nồi canh », chúng tôi bài này đăng báo thì có kẻ phản-đối, mà thứ nhất những con con-trùng đi làm nặng nồi canh lại mượn dịp mà mắn mép nói hay nói tốt cho mình. Vậy xin nói là người giữ trọn bổn-phận thì không vì nấy lời công-kích đó làm cạnh lòng.

Ăn trộm dân bắn. — Trần-văn-Chi 24 tuổi làm phu thuyền thông đồng với chủ thuyền là Nguyễn-chí-Tỷ 28 tuổi ăn cắp 10 thùng dầu hỏa đáng giá 32$50 của sở Dầu A-13-4 rồi đem bán cũng may bị một thằng về đường. Hiện những tên này còn bắt giam để hậu xét.

Chữa thất lưng nhiều. — Ng.-văn-Lộc tức Minh 17 tuổi, vô nghề-nghiệp, nhà ở ngõ Saigon ăn trộm nhiều thứ lung nhiều giá nặng đồng lọc rồi đem cho tên Nguyễn-văn-Thiêm 13 tuổi để đem bán lấy tiền chia nhau, nhưng những vụ trộm cắp có sự vô được đem trình sở Mật-thám thì sở này bắt tên ăn trộm đem giao phải bắt tống giam ngay lập tức.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(*Suite*)

Le passant poussa la porte, coudoya sous un porche une vieille calèche, et entra dans la cour.

La première chose qui le frappa dans ce préau, ce fut une porte du seizième siècle qui y simule une arcade, tout étant tombé autour d'elle. L'aspect monumental naît souvent de la ruine. Auprès de l'arcade s'ouvre dans un mur une autre porte avec claveaux du temps de Henri IV, laissant voir les arbres d'un verger. A côté de cette porte un tron à fumier, des pioches et des pelles, quelques charrettes, un vieux puits avec sa dalle et son tourniquet de fer, un poulain qui saute, un dindon qui fait la roue une chapelle que surmonte un petit clocher, un poirier en fleur en espalier sur le mur de la chapelle, voilà cette cour dont la conquête fut un rêve de Napoléon. Ce coin de terre, s'il eût pu le prendre, lui eût peut-être donné le monde. Des poules y éparpillent du bec la poussière. On entend un grondement; c'est un gros chien qui montre les dents et qui remplace les anglais.

Les anglais là ont été admirables. Les quatre compagnies des gardes de Cooke y ont tenu tête pendant sept heures à l'acharnement d'une armée.

Hougomont, vu sur la carte, en plan géométral, bâtiments et enclos compris, présente une espèce de rectangle irrégulier dont un angle aurait été entaillé. C'est à cet angle qu'est la porte méridionale, gardée par ce mur qui la fusille à bout portant. Hougomont a deux portes : la porte méridionale, celle du château, et la porte septentrionale, celle de la ferme. Napoléon envoya contre Hougomont son frère Jérôme; les divisions Guilleminot, Foy et Bachelu s'y heurtèrent, presque tout le corps de Reille y fut employé et y échoua, les boulets de Kellermann s'épuisèrent sur cet héroïque pan de mur. Ce ne fut pas trop de la brigade Bauduin pour forcer Hougomont au nord, et la brigade Soye ne put que l'entamer au sud, sans le prendre.

Les bâtiments de la ferme bordent la cour au sud. Un morceau de la porte nord, brisée par les français, pend accroché au mur. Ce sont quatre planches clouées sur deux traverses, et où l'on distingue les balafres de l'attaque.

La porte septentrionale, enfoncée par les français, et à laquelle on a mis une pièce pour remplacer le panneau suspendu à la muraille, s'entrebâille au fond du préau; elle est coupée carrément dans un mur, de pierre en bas, de brique en haut, qui ferme la cour au nord. C'est une simple porte charretière comme il y en a dans toutes les meuniers, deux larges battants faits de planches rustiques; au delà, des prairies. La dispute de cette entrée a été furieuse. On a longtemps vu sur le montant de la porte toutes sortes d'empreintes de mains sanglantes. C'est là que Bauduin fut tué.

L'orage du combat est encore dans cette cour; l'horreur y est vis bie; le bouleversement de la mêlée s'y est pétrifié; cela vit, cela meurt; c'était hier. Les murs agonisent, les pierres tombent, les brèches crient; les trous sont des plaies les arbres penchés et frissonnants semblent faire effort pour s'enfuir.

Cette cour, en 1815, était plus bâtie qu'elle ne l'est aujourd'hui. Des constructions qu'on a depuis jetées bas y faisaient des redans, des angles et des coudes d'équerre.

Les anglais s'y étaient barricadés; les français y pénétrèrent, mais ne purent s'y maintenir. A côté de la chapelle, une aile du château, le seul débris qui reste du manoir d'Hougomont, se dresse écroulée, on pourrait dire éventrée. Le château servit de donjon, la chapelle servit de blockhaus. On s'y extermina. Les français, arquebusés de toutes parts, de derrière les murailles, du haut des greniers, du fond des caves, par toutes les croisées, par tous les soupiraux, par toutes les fentes des pierres, apportèrent des fascines et mirent le feu aux murs et aux hommes; la mitraille eut pour réplique l'incendie.

On entrevoit dans l'aile ruinée à travers des fenêtres garnies de barreaux de fer, les chambres démantelées d'un corps de logis en brique; les gardes anglaises étaient embusquées dans ces chambres; la spirale de l'escalier, crevassé du rez-de-chaussée jusqu'au toit, apparaît comme l'intérieur d'un coquillage brisé. L'escalier a deux étages; les anglais, assiégés dans l'escalier, et massés sur les marches supérieures, avaient coupé les marches inférieures. Ce sont de larges dalles de pierre bleue qui font un monceau dans les orties. Une dizaine de marches tiennent encore au mur; sur la première est entaillée l'image d'un trident. Ces degrés inaccessibles sont solides dans leurs alvéoles. Tout le reste ressemble à une mâchoire édentée. Deux vieux arbres sont là; l'un est mort, l'autre est blessé au pied, et reverdit en avril. Depuis 1815, il s'est mis à pousser à travers l'escalier.

(*A suivre*)

Những kẻ khốn-nạn

XÃ-HỘI TIỂU-THUYẾT, của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(*Tiếp theo*)

Người qua-đường đẩy cửa vào, dụng khẩu-tay vào một cỗ xe ngựa cũ, rồi lới trong sân.

Trong sân ấy có một sự phải chú-ý ngay là một cái cửa xây theo phép kiến-chúc từ thế-kỉ thứ mười-sáu, trong cửa lại có một cái cuốn, còn xung-quanh xưa có những gì đã đổ hết rồi. Phàm những việc kiến-chúc, khi nó đã tồi-tàn một nhưng thấy cái vẻ vĩ-đại. Gần cái cuốn ấy lại có một cái cửa nữa ở giữa một bức tường, cửa ấy trên có những con-bài theo kiểu đời vua *Henri IV*, nhìn qua thấy một cái vườn cây ăn quả. Bên cạnh cửa có một cái hố đựng phân, mấy cái thuồng, cuốc, vài cái xe, một cái giếng đã cũ, trên bờ xây đá, lại có con quay bằng sắt để kéo nước, một con ngựa non đương nhảy, một con gà tây đương xòe đuôi, một cái nhà-thờ nhỏ trên nóc có một cái lầu-chuông nhỏ, một cây lê đương nở hoa cành uốn thẳng như nan quạt mà ghi vào tường nhà-thờ, đó chính là cái chỗ sân mà ông Nã-phá luận đã mơ-tưởng chiếm cho kì được. Một chỗ xó ấy, giả-sử ông đã lấy được, thì thật là cả thế-giới trong tay ông rồi. Một dàn gà đương bới đất bụi mù. Lại nghe thấy một tiếng gầm, thì là một con chó lớn thấy người lạ nhe răng muốn cắn, xưa kia là quân nước Anh đóng giữ ở đó.

Quân Anh giữ chỗ xó ấy ngày xưa, thật đã đáng khen đáng phục. Chỉ có bốn *con-ba-nhi* của ông *Cooke* mà dòng-đã trong bảy tiếng đồng-hồ đã địch nổi được với cả một đại-đội đương hùng-dũng.

Đem đồ-bản ra mà ngắm thì chỗ *Hougomont* này, thành ra một chữ-nhật méo, mà lại vẹt mất một góc. Chính chỗ góc ấy là cửa đông, có bức tường đó chắn trước, đứng nấp vào bức tường ấy mà bắn vào thì thật như bắn bia vậy. Dinh *Hougomont* có hai cửa: cửa nam là cửa vào dinh, cửa bắc là cửa vào trại. Nã-phá-luân hoàng-đế ngày xưa sai hoàng-đệ *Jérôme* cầm quân đến đánh; ba đại-đội của ông *Guilleminot*, ông *Foy* và ông *Bachelu* đến đó cũng vấp, ông *Reille* đem gần hết đại-quân xông vào lấy mà không được, bao nhiêu đạn đại-bác của ông *Kellermann* đem bắn mất không cả vào cái mẫu tường ấy. Còn về mặt bắc thì cả đội quân của ông *Bauduin* đem đến đánh không là thừa, mặt nam thì đội quân của ông *Soye* chỉ xông được vào tới mà không lấy được.

Phía nam cái sân rộng thì là những nhà trại. Một miếng cửa bắc xưa bị quân Pháp bắn đổ gãy, bây giờ hãy còn lủng-lẳng trên tường. Miếng cửa ấy có bốn tấm ván đóng đanh vào hai cái nẹp ngang, hãy còn đầy những vết đạn bắn.

Cái cửa bắc bị quân Pháp xô đổ ngày xưa, bây giờ phải vá miếng ván khác để thay cái miếng còn lủng-lẳng trên tường, đứng đàng xa nom nó chật-chưỡng ở dàng cùng cái sân rộng; cửa ấy vốn khoét ra ở giữa bức tường chân xây bằng đá, trên thì bằng gạch, nguyên đã đóng cho kín mặt bắc. Cửa ấy là một cái cửa *xe-sải*, cho xe ra vào, cũng như là ở mọi chốn trại-ấp ở thôn-quê vậy, hai cánh bằng ván dầy can lại thật là cuekích; ở ngoài thì cánh đồng cỏ. Ngày xưa quân hai bên tranh nhau một cái cửa ấy kịch-liệt lắm. Vết máu ở khuôn-cửa lâu năm về sau hãy còn nom thấy. Ông *Bauduin* chết trận là chính ở chỗ cửa đó.

Vào trong sân thì hãy còn di-tích cái trận đao-dề ấy; nom mà khiếp; đất đảo tường long hãy còn nguyên cả, khác nào như một cảnh hồn-mang tự-dưng thành đá trơ ra đó; thật là hoạt-động, mà hóa ra chết rồi, như chuyện mới hôm qua vậy. Mấy bức tường hãy còn như hấp-hối, đá gạch như thể đương rơi, những nơi đổ vỡ hình như hãy còn văng-vẳng tiếng ý-ới; những chỗ thủng y như những miếng thương đau trong da thịt; những cây đổ, hình như người ngã hãy còn cố gượng dậy mà đi trốn vậy.

Quân *ăng-lê* vốn thủ-hiểm ở trong đó. Quân Pháp xông vào được, nhưng không ở yên được. Cạnh cái nhà thờ nhỏ thì còn một bên chái dinh cũ, di-tích còn có vậy, còn lù-lù ở đó như một đống gạch đỏ, ai đâm thủng mà sụp xuống đó. Vốn quân đóng cái dinh làm nội-thành, lên lầu mà dòm ra, mà cái nhà-thờ nhỏ thì làm *lô-cốt*. Hai bên tàn-sát nhau là ở nơi ấy. Quân nước Pháp, bị bốn bề bắn lại, sau các tường bắn ra, trên các mái nhà bắn xuống, dưới các hầm bắn lên, các cửa-sổ bắn chia-chìa ra, các khe gạch, ngách đã cũng bắn ra, phải đi kiếm cũi bó chất xung quanh mà đốt, đốt cả nhà cửa và người ở trong, đem lửa mà đối lại với đạn.

Trong cái chái dinh còn di-tích tồi-tàn lại đó, thì ai có ý nhìn qua các cửa-sổ có song sắt, hãy còn thấy cả những phòng tường gạch; quân *ăng-lê* ngày xưa mai-phục cả trong các phòng ấy; cái thang xoắn-ốc lỗ thì dưới lên đến mái nhà, bây giờ nơm tự-hồ một cái vỏ ốc đã vỡ-nát. Thang ấy xưa vốn hai tầng gác, quân *ăng-lê* lúc bị vây kín ở đó, phải lên đứng cả các bậc trên, phải phá những bậc dưới đi, cho quân ngoài có vào cũng không lên được. Toàn là những tăng rộng đá xanh, bây giờ ngổn-ngang ở trong hội gai. Có chừng mười bậc hãy còn dính vào tường. Trên cái bậc thứ nhất có khắc một cái hình lính-ba. Mấy bậc thang không trèo tới được nữa đó, cũng những mộng đá trong tường, thật là kiên-cố. Ngoại-giả những chỗ khác thì bết thấy hình như cái hàm không có răng vậy. Chỗ đó có hai cái cây cổ thụ, một cây đã chết khô rồi, một cây tuy phải thương ngọ dưới gốc, mà cứ mỗi năm đến tháng tư lại đâm lộc xanh tươi. Từ năm 1815 đến giờ thì nó mọc lên qua cả cái thang gác.

(*Còn nữa*)

Những bản tự-điển đã in thành bản quyền, một bản chữ Pháp, một bản quốc-văn.
bán giá như sau này :

Quyển I	225 trang, bản.	0 $ 50	Ở xa phải trả thêm tiền cước.
— II	288 —	0 45	— mỗi quyển. 0 $ 20
— III	192 —	0 35	Cả bốn quyển gửi làm một
— IV	192 —	0 35	gói 2 00

Lịch-sử các quan Thú-sứ, Đô-hộ ở nước ta trong cái thời-đại thuộc về Tàu

(*Tiếp theo*)

Trương-Cửu, tiên-hiệu Nguyên-hòa năm thứ ba đời vua Hiến-tôn nhà Đường, từ chức An-nam Đô-hộ phán quan thăng chức Au-nam Đô-hộ kiêm lược-sứ. Trước Trương-Cửu đã Ngài đã đắp Đại-la thành, đến đời Bài-Tuấn làm An-nam Đô-hộ-sứ, bị quân Xiêm-thành phá tắt, Cửu đến đã phủ đắp lại Ba-la ấy nước Xiêm thành và nước Chân-lạp hay vào lấn cướp, trong cõi không yên. Cửu hết sức luyện tập quân bộ, đều trở nên tinh nhuệ mạnh; Cửu lại sai đóng thuyền chiến 40 chiếc, mỗi thuyền chở được 30 người. Lính thấy đến tập bơi tập lội và tập lái thuyền, hơn một năm, linh thấy đều tinh thạo, thuyền ở trên mặt nước lui tới nhanh dạo, nhanh như nhẹ như gió. Mấy lần nước Xiêm thành và nước Chân-lạp vào cướp, đương thắng đường bộ đều bị thua to, từ đó sợ uy, đều sai người đem phẩm vật đến cống. Vua Đường rất lấy làm khen, phong Cửu tước hầu và ban thưởng rất hậu. Khi Cửu mất, Liễu-tử-Hậu có làm bài văn tế, kể hết công nghiệp của Cửu ở phương Nam.

Mã-Tổng tên tự là Nguyên-bới, người đời ấy đều cho là dòng dõi Phục ba tướng-quân Mã-Viện, tiên-hiệu Nguyên-hòa đời vua Hiến-tôn nhà Đường từ chức thứ-sử Kiến-châu thăng chức An-nam Đô-hộ-sứ. Tổng tính rất là thanh-liêm và khoan giản, chuyên lấy lễ nghĩa dạy dân, trong cõi yên vui, lại đắp đầu yêu mến.

Lý-tượng-Cổ, họ tên thật nhà Đường, làm An-nam Đô-hộ sứ, tham tàn phóng túng không giữ pháp luật. quân dân đều oán ghét. Bộng Hoàng-gia làm phản. Tượng-Cổ sai quan thứ-sử Hoan-châu (tức tỉnh Nghệ an bây giờ) là Dương-Thanh đem 3 000 quân đi đánh, Thanh thấy lòng quân phản oán, liền quay về đánh úp giết Tượng-Cổ. Vua Đường được tin bèn sai Quế-trọng-Võ đem quân châu Quế và quân Quảng 20 000 sang đẹp loạn phương Đông; Dương-Thanh đem quân đến đánh, bị thua chạy, phương Nam lại yên; vua Đường cho Trọng-Võ làm An-nam Đô-hộ-sứ, phong tước hầu.

Lý-nguyên-Gia, đời vua Mục tôn nhà Đường, làm An-nam Đô-hộ sứ. Nguyên-Gia thấy trong phủ có nước chảy ngược, sợ rằng người trong phủ hay làm phản, nên hiệu Trường-khánh năm thứ tư, sai thầy địa-lý chọn đất để đóng phủ, nhân thế đời đến trên sông Tô lịch. Thầy địa lý thưa rằng: « Đây tuy đất đẹp, song không nên đắp thành lớn ». Nguyên-Gia bỏ vì cớ gì. Thầy địa lý thưa rằng: « Nơi này khi đất lở làm, độ 50 năm nữa, tất có bậc anh-hùng đóng kinh đô và xây dinh phủ ở đây ». Sau đến niên hiệu Hàm thông đời vua Ý-tôn nhà Đường, nước Nam-chiếu vào cướp, vua Đường sai Cao Bình sang đánh. Bình dẹp yên được Nam-chiếu rồi, bèn đắp La-thành, tính từ năm Giáp tuất niên hiệu Trường-khánh đến năm Quí-tị niên hiệu Hàm thông, vừa ứng với lời nói 50 năm của thầy địa-lý.

Hàn Ước, tiên-hiệu Thái-hòa năm đầu đời vua Văn-tôn nhà Đường, bổ sang làm An-nam đô-hộ sứ. Năm thứ hai, quan thứ sứ Phong-châu Vương-thừa Trần làm loạn, Ước đánh giết Thừa Trần, nhưng tính Ước tham bạo, quân dân oán giận, sau bị loạn quân đánh đuổi.

Mã-Tuyên tên tự là Tôn-chí, niên hiệu Khai-thành năm đầu đời vua Văn-tôn nhà Đường, bổ sang làm An-nam đô-hộ-sứ. Thực là người vẫn nhã ôn-hòa chỉnh-trị khoan giản, rất ghét việc tranh tụng, gặp việc kiện cáo, phần nhiều lấy lời lẽ hòa giải, ít dùng hình phạt; nhân dân đều yêu vui, cảm tử trường đều sai người đến cống.

Võ Hồn thay Mã-Tuyên làm An-nam Đô-hộ sứ. Hồn tính hung-ác, lại cho người phương Nam là rợ mọi, không đối là loài người, ai hơi trái ý hay là phạm phép, thì gông trói, cực giết, lại dân đều căm tức, niên-hiệu Hi-Lương năm thứ ba đời vua Võ tên nhà Đường, quân sĩ nổi loạn, đánh đuổi Hồn.

Vương-Thức là con quan tể-tướng Vương-Khải, đời vua Tuyên-tôn nhà Đường, được bổ sang làm An-nam Đô-hộ-sứ. Thức là người có tài lược, việc dùng binh lại càng am hiểu. Buổi ấy các rợ bay vào lấn cướp, nhân dân thường bị hại. Thức đến Giao-châu, đào hào đắp lũy, chung quanh thành đều giồng chông to; lại chiêu mộ thổ binh 3000 người, hằng ngày luyện tập rất tinh giỏi. Quân rợ vào cướp Cẩm-điền, Thức đặt quái loạn phương Đông; Dương-Thanh đem quân đến đánh, bị thua chạy, phương Nam lại yên; vua Đường cho Trọng-Võ làm An-nam Đô-hộ-sứ, phong tước hầu.

Lý-nguyên-Gia, đời vua Mục tôn nhà Đường, làm An-nam Đô-hộ sứ. Nguyên-Gia thấy trong phủ có nước chảy ngược, sợ rằng người trong phủ hay làm phản, nên hiệu Trường-khánh năm thứ tư, sai thầy địa-lý chọn đất để đóng phủ, nhân thế đời đến trên sông Tô lịch. Thầy địa lý thưa rằng: « Đây tuy đất đẹp, song không nên đắp thành lớn ». Nguyên-Gia bỏ vì cớ gì. Thầy địa lý thưa rằng: « Nơi này khi đất lở làm, độ 50 năm nữa, tất có bậc anh-hùng đóng kinh đô và xây dinh phủ ở đây ». Sau đến niên hiệu Hàm thông đời vua Ý-tôn nhà Đường, nước Nam-chiếu vào cướp, vua Đường sai Cao Bình sang đánh. Bình dẹp yên được Nam-chiếu rồi, bèn đắp La-thành, tính từ năm Giáp tuất niên hiệu Trường-khánh đến năm Quí-tị niên hiệu Hàm thông, vừa ứng với lời nói 50 năm của thầy địa-lý.

Hàn Ước, tiên-hiệu Thái-hòa năm đầu đời vua Văn-tôn nhà Đường, bổ sang làm An-nam đô-hộ sứ. Năm thứ hai, quan thứ sứ Phong-châu Vương-thừa Trần làm loạn, Ước đánh giết Thừa Trần, nhưng tính Ước tham bạo, quân dân oán giận, sau bị loạn quân đánh đuổi.

Mã-Tuyên tên tự là Tôn-chí, niên hiệu Khai-thành năm đầu đời vua Văn-tôn nhà Đường, bổ sang làm An-nam đô-hộ-sứ. Thực là người vẫn nhã ôn-hòa chỉnh-trị khoan giản, rất ghét việc tranh tụng, gặp việc kiện cáo, phần nhiều lấy lời lẽ hòa giải, ít dùng hình phạt; nhân dân đều yêu vui, cảm tử trường đều sai người đến cống.

Võ Hồn thay Mã-Tuyên làm An-nam Đô-hộ sứ. Hồn tính hung-ác, lại cho người phương Nam là rợ mọi, không đối là loài người, ai hơi trái ý hay là phạm phép, thì gông trói, cực giết, lại dân đều căm tức, niên-hiệu Hi-Lương năm thứ ba đời vua Võ tên nhà Đường, quân sĩ nổi loạn, đánh đuổi Hồn.

Vương-Thức là con quan tể-tướng Vương-Khải, đời vua Tuyên-tôn nhà Đường, được bổ sang làm An-nam Đô-hộ-sứ. Thức là người có tài lược, việc dùng binh lại càng am hiểu. Buổi ấy các rợ bay vào lấn cướp, nhân dân thường bị hại. Thức đến Giao-châu, đào hào đắp lũy, chung quanh thành đều giồng chông to; lại chiêu mộ thổ binh 3000 người, hằng ngày luyện tập rất tinh giỏi. Quân rợ vào cướp Cẩm-điền, Thức đặt quái

Tân-Dân-Thuyết

(*Dịch sách Tàu*)

(*Tiếp theo*)

Một bài ngụ-ngôn trong bộ tiểu-thuyết kia có nói rằng : Có một ông quan chết xuống âm-phủ, vua *Diêm-vương* bắt đem trị tội. Cái hầu ông quan ấy kêu rằng : « Chúng tôi thật vô tội. Kẻ chúng tôi làm quan rất thanh-liêm ». Vua *Diêm-vương* nói : « Có đựng một cái tượng gỗ ở giữa sân. Cái tượng gỗ ấy cả đến nước lã cũng không biết uống, thế mà thanh-liêm hơn phú-ông ru ! Người ấy làm việc gì thì cũng tuỳ ý cái tội của nhà-ngươi đó ! » Vua *Diêm-vương* liền thì truyền bỏ vào vạc dầu. Những kẻ lấy sự « thiếu thốn gia quá » làm cái thiện-đức có một không hai tại thật không tự biết mình đã hãm vào trong cái hình-luật ấy mà không thể kiếm được vậy.

Trong bài quan trâm đời nay, có 3 chữ rất khó lí-trí, người ta ai cũng tưởng nói đến tiếc là 3 chữ : « *Thanh, thận, cần* ». Ôi ! *Thanh, thận, cần* ấy há không phải là một điều tu-tiết rất cao thượng đó ru ! Thay vậy, kẻ làm quan lại là nhận lời ấy-thác của nhân-quần mà ra làm việc, đã có cái nghĩa-vụ bảo-thân đối với nhân-quần, lại có cái nghĩa-vụ nhân-thân đối với người ấy-thác, thế thì chỉ dùng 3 chữ « *Thanh, thận, cần* » đã đủ tiết-tháo được hai cái nghĩa-vụ ấy hay sao ! Bởi vì cái bổi nó tư đức, cho nên chính-trị không tiến-bộ, quốc gia ngày một suy hèn, đều lỗi tại đấy cả. Bọn quan-lại đứng vào cái địa-vị công-nhân còn như thế, thế thì một tư-nhân trong dân gian, còn phải bàn chi. Trong quốc-dân ta không một người nào nhận việc nước làm việc mình, đều là tại cái đại-nghĩa công-đức chưa phát-minh vậy.

Bởi sao mà sinh ra đạo-đức ? Bởi có đạo-đức thì mới có lợi cho nhân-quần. Nhân-quần văn-minh hay là giã-man khác nhau thì đạo đức cũng thy theo cái trình-độ ấy mà thường thường không giống nhau, nhưng rất lợi thì đạo-đức nào cũng chỉ cốt làm cho nhân-quần được vững bền được lương hảo, được tấn tới, chứ không phải là cái đạo-đức ở trên đầu ở ngoài có thể lập được một cái chánh-thức nhất-định để làm khuôn-phép cho thiên hạ muôn đời đâu. Tuỳ thì chúng ta sinh ở trong nhân quần, sinh ở trong cái nhân-quần ngày nay, nên nơm nớt đại thể thiên-hạ, cùng chung điều tinh hợp với dân-tộc ta, để mà phát-minh một thứ tân đạo-đức, để cứu cho nhân-quần ta được vững bền, được lương hảo, được tấn tới, chứ nên thấy các bộc tiểu-truyện tiên-triết ít khi nói đến, mà tự ngăn-cấm mình không dám tiến bước vậy.

Để biết có công-đức thì tân đạo-đức mới xuất-hiện, mà tân-đạo mới xuất-hiện. Cái đại-mục-đích của công-đức đã ở sự lợi quần thì trăm nghìn chi-tiết, cũng bởi đó mà sinh ra. Các điều-mục sẽ bàn về sau này đều có thể lấy hai chữ *Lợi quần* làm tương vậy. Tiết này chỉ bàn riêng về công-đức, mà cái phương-pháp thực-hành công đức thế nào thì bàn về tiết sau.

(*Còn nữa*) M.

Các việc lĩnh trưng và đấu giá

Ngày 13 septembre hồi 16 giờ. — Tại sở Công-chính Hanoi sẽ đấu giá làm một cái nhà ăn và một cái nhà tắm tại trường Nam Sư-phạm Hanoi.

Giá tiền định là: 16.317$19
Ký quĩ tạm: 270,00

Cũng ngày ấy hồi 16 giờ 15. — Tại sở Công-chính Hanoi sẽ đấu giá làm một khe bọc cho tỉnh Nam-định.

Giá tiền định là: 22 649$70
Ký quỹ tạm: 375,00

Phòng thương mại Hanoi nhận cho đến ngày thứ tư 15 septembre 1926 hồi 15 giờ các giấy đấu giá thuê một cái nhà phòng để diện tích 450 mètres carrés ở bờ sông Hanoi. Nhà ấy cho thuê bằng năm và cho thuê một phần hay cả phần.

Ngày 27 octobre 1926 hồi 15 giờ. — Tại nha Thương-chính Hanoi và Saigon gọi lĩnh-trưng các sở và giấy in cho các sở Thương-chính trong năm 1927. Tiền lĩnh trưng phải khai bằng bạc và bằng xu.

Điều lệ để tại tòa án nha Thương-chính Hanoi và phòng kế-toán nha Thương-chính Saigon.

Ngày 28 octobre 1926 hồi 9 giờ. — Tại đạo Hòa-an phía Bắc, ở nhà in gu Hà-nội gọi lĩnh trưng cho các đạo hòa-an phía Bắc ở Hà-nội và Trung-kỳ trung-trung ở Tourane.

Lô thứ nhất. — Bảy vạn năm nghìn kilos (74 000 k.) dầu đỏ lưu trực bánh xe.

Lô thứ hai. — Sáu vạn năm nghìn kilos (66 000 k.) dầu đỏ lưu các tàu máy.

Các giấy mà về việc lĩnh trưng này đề tại phòng giấy ông kỹ-sư chánh đạo hòa-an phía Bắc (Bureau de l'Ingénieur Chef de l'Arrondissement des chemins de fer du Nord gare Hanoi) và phòng giấy ông chánh ở Hàng-hải (Service Maritime du Tonkin) tại Haiphong.

BÁN ĐẤU GIÁ

Ngày 7 septembre 1926 hồi 9 giờ. — Tại tòa Đốc-lý Hà-nội sẽ bán đấu giá riêng từng lô một: Cái thửa nhà ở và đất làm nhà diện-tích chừng 1000 *mètres carrés* tại Bà-nội, ở giáp đường Brière de l'Isle, đường Grandvaux, đường Cột cờ, đường Carnot và phố Lò-gạch (Rue de la Brique cuite) là những lô số 92, 93, 94, 95, 96, 97.

Đặt giá mỗi thước vuông là một đồng năm hào.

Các điều-lệ về việc bán đã tại sở Văn-tự số 69 phố hàng Trống, tại phòng thư-ký tòa Đốc-lý và tại sở Công-sản số 9 phố Boiny Hanoi.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

BẮC-KỲ NHÂN-DÂN ĐẠI-BIỂU VIỆN

Bài diễn thuyết của ông phó nghị-trưởng Ng hữu-Tiếp đáp lại bài quan Thống sứ bữa khai hội-đồng ngày 31 octt.

Thưa quan lớn Thống-sứ,

Thay lời Bắc-kỳ nhân dân đại-biểu viện, tôi xin quan lớn chứng tỏ làm điều tâm lòng cảm tạ của chúng tôi về cái ơn quan lớn đã chu truất cho việc chúng tôi và cả những lời quan lớn mới ban cho nghe vừa rồi.

Về cái tai biến mới xảy ra làm cho đồng bào chúng tôi phải chịu nỗi lầm than, chúng tôi hiểu rằng quan lớn đã đem hết lòng từ thiện để tỏ cho chúng dân khốn khổ, nghĩa vụ chúng tôi bước chúng tôi nay phải thay lời chúng dân bị nạn mà tạ ơn quan lớn.

Lại chúng tôi cũng đã biết chính-phủ đương hết sức trù hoạch phương kế để trừ cái tai nước lụt cho dân trung châu chúng tôi.

Vậy chúng tôi hết lòng tin cậy chính-phủ mưu toan trù hoạch được những phương sách hoàn thiện về việc trị thủy này.

Song chúng tôi sở lấy làm hân-hạnh mà được thấy sự giúp của chúng tôi trong việc sửa tầm kế hoạch này, được mắt về điều ích của chính-phủ.

Bẩm quan lớn Thống sứ, chúng tôi xin ngài chuyển đệ lên quan Toàn-quyền và quan lớn sống lại nhận cho tấm lòng quyến luyến của chúng dân Bắc-kỳ.

Chúng tôi xin đem hết tấm lòng trung thành giúp đỡ quan lớn, chúng tôi tin rằng chỉ có như thế họa là chúng tôi mới có thể sống lao công tác được cùng chính-phủ Bảo-hộ trong cuộc khai hóa, mà chính-phủ đang tuyên-thành cho nhân dân chúng tôi.

Thưa các ngài,

Tôi lấy làm cảm đông được của ngài ban cho cái vinh-dự làm nhà tọa b'n-viện, tôi xin có lời thâm tạ các ngài.

Các ngài và tôi, chúng ta ai cũng sẵn có trong lòng một cái ý hướng về mọi sự công ích, tôi chắc rằng một ý hướng ấy, đã làm cho mỗi đồng tâm của chúng ta được vững bền, dẫu có khi có điều bất hợp chăng nữa, cũng chẳng làm sờ được.

Về lại các ngài đã có lòng tin nhiệm đến tôi, một điều ấy cũng đã bớt cái gánh nặng cho tôi và cả chúng ta sau này sẽ cũng yên lòng làm được trọn vẹn cái nhiệm vụ chúng dân đã trao cho.

Nhưng mà nếu công việc của chúng ta ngày nay được nở nhờm, ấy cũng nhờ ở các ngài tiền bối. Nhờ ở cái lịch duyệt của các bậc ấy, nhờ ở sự khôn khéo của các bậc ấy mà việc ta nay đã có một cái danh vọng, vì việc ta đã làm gương làm mẫu cho một vài việc cũng giống như việc ta sau mới thành lập ở một đời nơi thuộc cõi Đông-pháp này. La cũng đã chẳng nhờ ở những ý kiến sáng sủa của những bạn nghị-viên ta trước mà chính-phủ cải-lương được một vài việc hệ thuộc tinh thần và vật chất của xã hội chúng ta ư?

Tôi có các ngài trách tôi, nếu hôm nay tôi không thay lời cảm ngài mà cảm tạ những công nghị đã mẫn khoa vẻ vang đây và tỏ lòng kính phục những ông tôi khôn này còn họp mặt cùng chúng ta ở đây. Trong những khi chúng ta nghị luận, tôi chắc rằng bản viện sẽ vui lòng được các bậc tiền bối, đem hết ý kiến cao minh hướng đạo.

Lòng sin sốt của chính-phủ đối với bản viện vừa rồi lại mới xuất hiện trong một việc cải lương quan trọng. Việc này được là bởi lòng rộng rãi của quan Toàn-quyền Varenne

Chiếu theo nghị-định ngày 10 avril 1926, viện tư vấn nay đổi tên là Nhân dân đại biểu viện.

Tuy rằng viện chỉ có đổi tên, còn nội dung chưa có thay đổi, song đây là một cái trong triệu chứng những sự tiến bộ xảy ra sau này đến tay tiến cái lịch duyệt, cái trí thức của chúng ta cho đến đâu thì sự thay đổi theo đến đấy, mãi đến khi nào nội dung của viện thẳng bằng xứng đáng với cái danh hiệu của viện mới thôi. Vậy những sự cải lương ấy hoặc sớm hoặc muộn tôi xin các ngài cũng tin rằng là do tự chúng ta. Thưa các ngài chúng ta sẽ đáng được mọi sự thay đổi ấy, bổ chúng ta chỉ trọng đến nghĩa vụ của ta, đến những sự lịch duyệt việc công của chúng ta.

Dân mà chúng ta đại-biểu mong mỏi điều ấy ở chúng ta lắm đấy. Chúng ta không nên để người ta thất vọng. Khi chúng ta ứng cử người ta kéo đến tuyển cử chúng ta đông đảo là dường nào.

Vả người ta đến đông như thế là có ý tin ở tấm lòng quảng-đại của quan Toàn-quyền Varenne, là có ý mong mỏi những sự cải lương lớn lao ấy, mà cũng vì thế nên số chọn đại biểu xứng đáng.

Muốn vì chúng ta đương nói đến sự cải lương, tôi xin các ngài cho phép kể ra đây một vài cải lương mà quan Toàn-quyền đã thực hành ngay khi ngài mới đến trọng nhậm xứ ta. Tôi kể việc ấy ra đây là có ý muốn nhân thể mà gửi tới cảm ơn quan thân-hiền đất này thay lời cho cả bản viện và chúng dân.

Việc ngài cho người bản xứ được quyền nhiệm chức trong ngạch quan lại người Pháp nay là một việc thực hành, mà lại là một việc hay cho cái chính kiến Pháp-Việt hợp tác nữa. Đã hay rằng còn lâu cái số người Nam được hưởng quyền lợi này không sao kể nhiều. Nhưng mà nó là cái chứng một lẽ công bằng rằng đã người Pháp người Nam hễ đã có trí thức ngang nhau thời được quyền chức nghiệp ngang nhau. Đây là một việc cải lương rất hay, đây mới là một ý kiến nay trong chính sách Pháp-Việt đồng lao cộng tác, chúng ta nên mong rằng việc này sẽ được thi hành một cách rộng rãi.

Lại chúng còn nhiều điều cải lương khác mà quan Toàn-quyền đã định hay là sắp sửa thi hành. Nhưng mà người ta xưa nay không sẵn thi hành những sự cải lương trong một không gian nào loạn bao giờ. Ấy là lỗi quan Toàn - quyền Varenne thương nói.

Cái ý tưởng ấy dẫu cũng là một ý tưởng chung của cả chúng ta, mà nếu cái không gian này có nào loạn thì tất ta một điều tôi bất hạnh cho nhân dân chúng ta.

Không, nhân dân Bắc-kỳ chúng ta chẳng khi nào muốn thế, người ta chỉ mong bản tâm và nhờ sức giáp dạy của nước Đại pháp mà sinh hoạt để mở ngày càng tiến phần trí thức, phẩm tinh thần và vật chất.

Việc họp anh bữa khóa mới rồi, xem ra những người có con đều có một điều bất-lợi, không có nhẽ gì cho là một việc quấy rối sự sinh-hoạt của dân chúng được.

Chúng ta nhân việc này mà dâi tỏ để chính phủ hiểu thấu tình dân, chứng Bảo-hộ là chỉ một tấm thành tín mà tiến hóa và tin cậy ở nước Pháp Bảo-hộ và hưởng đạo cho.

Thưa các ngài, trước khi chung ta mấy lời này, tôi xin các ngài cùng với tôi có lời bầu tình cảm-động và thân-ái của cả chúng ta đối với đồng bào bị lụt.

Chúng ta đã biết rằng chẳng những các nhà từ thiện annam, cả chính-phủ Bảo-hộ cũng hết lòng cứu giúp cho dân bị lụt. Chúng ta sẽ lòng giúp chính-phủ, nếu sự họp thế của chúng ta có điều gì hữu ích cho sự sửa tầm kế hoạch trị thủy.

CÁCH XỬ THẾ

Ta thường thấy nhiều người than rằng: « sinh ở đáng gặp thời », ta không biết họ nghĩ ra sao mà họ lại nói thế. Thấy người nói tuổi, ta lại tự ngẫm mình ta, xem ta sinh ra buổi đời nay là gặp thời, hay không gặp thời? Bảo rằng gặp thời ư? — Kia những sự dồn lại mình ta, phần nhiều là bực mình trái ý ta; những điều hay qua tai mất ta, phần nhiều là ngang tai chướng mắt ta; thế thì có lẽ không thể gọi là gặp thời được chăng! — Bảo là không gặp thời ư? — Kia trang một đời ta, biết bao nhiêu là hăng-hà sa-số con người cùng sinh-trưởng với mình, cũng lao tao như mình; trong số ấy cũng nhiều người làm nên công-danh sự-nghiệp to tát, nhiều người có sự-vọng thanh giá rỡ ràng. Thế thì gọi là không gặp thời thực không thể nào được.

Xét cho kỹ, thì thời nào cũng thế mà thôi, mà người ta ai là đáng cũng tự chí ngã-quan lấy cả. Vậy ta bất tất phải suy tính về sự gặp thời hay không gặp thời, mà ta phải hiểu rằng hễ đã bước chân vào thế sự ta là phải có đủ năng lực để đối phó với đời và tự cường lấy mình mới được. Nghĩa là ta phải có lòng quả-quyết, có trí hăng-hái, có tính kiên-nhẫn, có lượng khoan-dung.

Ta có quả quyết thì làm sự mới không hề đổ. Khi ta đã định làm hay định nói điều gì, mà ta cho là phải, thì ta cứ làm cứ nói; dù kẻ nào có dị-nghị gì với ta, ta cũng vẫn quả quyết mà làm mà nói. Ta vẫn biết rằng người ta ai cũng có mỗi người một ý-kiến riêng. Mỗi khi ta xướng lên một điều gì, thì những người tán tụng ta dẫu nhiều, những người bỏ bai ta cũng không ít. N,ười tán tụng ta có khi nào nói ra miệng đâu; mà những kẻ nọ muốn hễ bai ta điều gì thì họ nhao nhao mà chỉ nghị ta, công kích ta; họ vận nhưng lẽ này lẽ khác, dẫu sở nọ có kia, mà họ hết sức tôn cao cái ý tưởng của họ, cái giá-trị của họ để họ phản đối cái ý thuyết của ta. Thế thì khi ta muốn khởi xướng một sự gì ta không quả quyết sao được; không thế thì những công việc của ta không khỏi bị những sự chỉ nghị công kích làm cho ngã ra trở đi. Theo như học-thuyết Vương-Kinh-Công đời nhà Tống nước Tàu thì việc gì cũng phải quả quyết, ông có nói rằng: Thiên-hạ bất tác tử, tắc-tòa bất tác pháp, nhân ngôn bất túc tuất ». Nghĩa là: « hễ bất tất sự gì cũng, bất tất bắt chước ông cha, bất tất e gì dư-luận » Câu nói ấy tuy lời lẽ không được tròn, nhưng cái ý tứ quả quyết thì đáng phục. Vậy cho nên những điều ta đã nói hay đã làm, thì ta nhất định theo cho tới mục-đích, những lời của những kẻ chỉ nghị công kích ta, cứ để làm cho bận được lòng ta đâu.

Ta có lắng hải thì ta mới gánh vác được công việc. Ta đã biết rằng khi ta xướng lên điều gì, thì tất thế nào cũng có kẻ bài bác ta; như ng mà ta có cho vào đâu; ta vẫn hăng hái, ta không khi nào vì lời lẽ của họ mà ta nhụt cái chí hướng vững của ta. Cái chí hăng-hái của ta lúc nào cũng sốt sắng cùng-tôi, mà dắt tấm lòng quả-quyết của ta đi một đường thẳng, kỳ cho đến nơi. Tuy rằng sự nên hay chẳng, không thể liệu trước, nhưng ta cốt tin cậy ở cái trí hăng hái của ta. Kia những kẻ chỉ-nghị công-kích ta có hề làm cho ta phải tổn chi đâu.

Ta lại phải kiên-nhẫn thì ta mới có thể mang gánh nặng đi con đường thiên-lý được. Đã đành rằng ta quả quyết thực, ta hăng hái thực, nhưng ta không kiên nhẫn thì ta vẫn không khỏi ngã lòng và nhụt chí. Ta vẫn biết rằng ở đời có việc gì là vẹn-toàn đâu, có điều gì là vừa lòng khắp mọi người đâu. Vậy thì khi làm việc gì hoặc nói điều gì, ta vẫn chắc chắng sao khỏi có người bất như ý mà phải bẻ ta ta, rồi mỗi người chỉ rình một đôi điều nhỏ nhặt đặt ta mà bẻ nọ, họ liền tiếp nhau mà nói, họ nói cho thỏa. Nhưng mà họ chỉ nghị ta mặc lòng; họ công-kích ta cũng mặc lòng; ta có trách chi họ, giận chi họ, vì ta cần chi phải đối đáp với họ cho thêm phiền; mặc cho ta cứ bền gan vững dạ mà kỳ-vọng cho các điều hành-vi ngôn-ngữ của ta có kết quả là hơn.

Ta lại còn cần phải có lượng khoan dung để đối phó với những kẻ chỉ-nghị và công-kích ta nữa. Ta phải lượng xét cho họ rằng, ở đời ai chẳng muốn bành vực lấy quyền-lợi, ai chẳng muốn giữ gìn lấy thanh-giá. Nên những điều sở-ngôn và sự sở-hành của ta có hơi chạm đến quyền-lợi và thanh-giá của họ, thì họ tất phải phản-đối với ta, họ tất phải nghĩ hết đủ để để chế ta, để mong cái quyền lợi họ được vững, g ìm-giá họ được cao. Ta há có muốn lợi riêng cho ta, mà thiệt riêng cho ai đâu, nhưng mà ta giữ sao cho mọi người đều được như ý. Cái lẽ được lòng người nọ mất lòng người kia, là lẽ tự nhiên vậy. Nếu mình lòng họ thì họ kêu. Tuy không bao giờ ta thay đổi và rạt rè cái tấm chí của ta, nhưng ta vẫn nên lòng mà thể tất cho họ; họ muốn bỏ bai ta thế nào thì họ bỏ bai, ta đâu vui lòng mà khoan dung. Trừ ra cũng có khi họ nói quá quắt và vô lý thì ta cũng phải cắt nghĩa lại cho họ nghe; nhưng mà ta nói một cách cao thượng và chính đáng; nếu họ hiểu ra thì chớ, mà không thì cũng thôi, ta cũng chẳng chấp trách họ chi.

Tóm xét lại thì phi mở đời, ta phải giữ vững cái năng-lực của ta để đối phó với đời; bao nhiêu những điều trái ý bực mình ta, ta cũng cứ như không, những điều ngang tai chướng mắt ta, ta cũng cho là thường, ta vẫn tự tin ở ta, ta vẫn giữ cái thái-độ ung-dung và ôn-trọng. Hễ cái năng lực của ta mà vững chãi, thì ta tự khắc ngang tàng ở cõi đời chẳng gai nào được, mà ta không hề thấy chông tai động đến lòng nhân ta.

Nay ta thử ngẫm xem như chiếc tàu thủy vượt qua biển khơi sóng cả, mấy độ sóng ngàn gió tạt, nhưng người vẫn lái vẫn bền chí để xoay mũi với phong ba; lại như người đi qua rừng dặm nẻo sâu hiểm nhiều giống hùm gầm, mà khách xuyên-sơn cũng vẫn chẳng sờn lòng vì đó thế.

Ngẫm thế thì ta đã hiểu cái nguồn-lực của ta có quan-hệ với đường sự thế cho ta là thế nào. Vậy cho nên phàm xử sự là ta vẫn quả-quyết, vẫn hăng hái) vẫn kiên-nhẫn, nào những ai chỉ nghị ta, công kích ta, ta đều cho như là cơn gió thoảng qua, bay là như ngọn nước chảy tuột, ta vẫn tự coi ta như người tôi tàu đối với trận phong ba, khách xuyên-sơn đối với tiếng ác thú, ta chẳng để tâm một chút nào, mà ta cũng chẳng có sợ cảm gì với họ cả.

Ngày khi ta viết bài này, chắc đâu có ắng có người không hợp ý với ta mà muốn bẻ bai ta một vài điều. Nhưng mà có bẻ chi đâu.

Bùi-chương Đạch-tiêu-Phi

Nê nào là bệnh trĩ?

Bệnh chĩ là mọc mụn trong đại chàng mà sinh ra, nên đã mắc bệnh thì đại tiện đau sót mệt nhọc, sau khi đại tiện lại thấy ra huyết, thường gọi là lòi rom. Ngài nào có bệnh này nên kíp chữa, để lâu có thể ăn thủng đại chàng.

Vậy xin Liệt quí lưu tâm giới thiệu cho vạn tạ.

TRƯƠNG-QUẾ-LÂM
Trị KHOA Y-SINH
26, Phố hàng Buồm, Hanoi
1053

茂 MAO-SENG 盛

67, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi
MÁY nói số 343

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì thế tôi muốn mong đông khách

● *Quí-khách có dùng, xin mở nhiều cố.*

9012 MẠO-THỊNH kính cáo

DELEULE & DETOUILLON

Cái-khoản nên mua những xe-đạp thượng hạng mà giá lại rẻ không đâu bằng

XE-ĐẠP TERROT:

Thượng hảo hạng	63 $ 00
Hạng đi đường xa B.	52.00
Hạng đi đường xa A.	50.00

XE-ĐẠP ALCYON:

Thượng hảo hạng	60.00
Hạng đi chơi.	52.00
Hạng đi đường xa.	48.00

XE-ĐẠP « DRAGON D'OR » 40.00

NHÀ BÁ-CHUỒNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTES
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bánh đi rửa xưng đa dầy, đau đa dầy, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai: 1 $ 40

Có bán lại: Nhà Bá chuông, Hanoi
9001

TAXEOL ROGIER

Thuốc chuyên-môn rất mạnh để trị bệnh lậu. Trị các bệnh như Gonnorrhée. — Cystite. — Catarrhe vésical rất hiệu. — Là một thứ thuốc mới các ông thầy thuốc ở thuộc-địa đều khuyên dùng thuốc ấy.

Giá một lọ: 1 $ 00

BÁN TẠI HIỆU BÁO-CHẾ
L. BLANC
51, phố Paul-Bert, Hanoi

忠孝節義女孝

Trung Hiếu Tiết Nghĩa kỳ-nữ

I. — Song-phượng kỳ-duyên (sự tích Chiêu-Quân cống Hồ) in lần thứ ba, có đổi lại các bức vẽ mới. Giá 0 $ 90

II. — Tái-sinh-duyên (sự tích Mạnh-lệ-Quân) Tiền-biên và hậu-biên, mỗi cuốn giá 0,90

III. — Tục Tái-sinh-duyên, cũng chia làm hai cuốn: Tiền-biên và hậu-biên, mỗi cuốn giá 0,90

Tiền cước gởi mỗi cuốn 0 $ 20

Thư và mandat xin gởi cho ông NGUYỄN-ĐỖ-MỤC, TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN, Hanoi. 3049

LẠI MỚI CÓ

Kính trình quí khách,

Bản-hiệu mới nhận được crème « Vernisian » để đánh giầy ta, giầy tây bằng da láng (verni), thứ thuốc này bôi vào láng càng để ngâm lâu da càng bóng và mềm, láng không hay rớp.

NGUYỄN-TIẾN HÂM
Bottier - Chapelier
7, Rue des Cabarets, Hanoi

MỚI RA! MỚI RA!

MŨ TRẮNG LIÈGE
hiệu « SƯ TỬ »

Kiểu mới
Thật đẹp
Rất bền
Thật nhẹ

CAO-SU SỐNG
để làm đế giầy (Semelle crêpe)

Bán buôn và bán lẻ
GIÁ RẤT RẺ HƠN MỌI NƠI
Chapellerie « MAI-CHÂM », 74-76, Rue du Pont-en-Bois, Hanoi
3019

Có bán liège và dựa làm mũ

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC:

MỘT TRIỆU

HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN

Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé

CRÉDIT NATIONAL 1920

Lên mua vé tới giá 20 quan, còn tại đúng làm 25 tháng mới tháng nào cũng có. Đây tiền đến, tiền được ngay cái vé, rồng mình có quyền, nhưng kỳ vé trong số đó được số tiền. Mình cứ chăm khó đành tiền một tí, thật hẳn như không nghĩ đến, mà đã được dự các ngày rồi số, lại được có quyền có hàng một cái vé rồi quý có sinh lợi-tức.

Vì Crédit National mỗi năm tìm kỳ dự xuất rồi số: là 1er Janvier, 1er Février, 1er Avril, 1er Mai, 1er Juillet, 1er Août, 1er Octobre, 1er Novembre.

Mỗi lần rút số có:

1 lô.	MỘT TRIỆU
1 lô.	500.000 quan
2 lô.	200.000 quan
3 lô.	100.000 quan
6 lô.	50.000 quan

Tiền rút số làm kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan

Như vậy rút số cũng để trúng làm

Muốn dự các cuộc rút số kỳ, nên gửi 20 quan cho ông chủ-nhiệm nhà:

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France) R. C. 6578

Việc bán vé này theo như luật ngày 13 Mars 1880, các nhà mua có được cả điều chắc chắn

NHÂN GIÁ BẠC CAO

nên mua một cái xe-đạp của

XƯỞNG AVIAT

HANOI

LUCIFER Touriste luxe 850 quan
LA LOUVE » 800 » »

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU
BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu. Trị bệnh mất máu, khí huyết suy yếu, thân thể mỏi mệt gầy còm, hay ưa kèm huyết sinh ra rao phổi, làm cho hay ho vặt.

ẤY LÀ:
THUỐC NƯỚC
BỔ HUYẾT
MÁU BÔ 1$40

5001

Cải-lương Hí-viện

RẠP HÁT MỚI
42, Phố Hàng Bạc, Hanoi

Tối thứ sáu 3 Septembre

LÊ THẦN ĐỒNG

Sự tích nước nhà có nhiều câu đối rất hay, vui trò đẹp lớp mà lại buồn cười!

Tối thứ bảy 4 Septembre và chủ-nhật 5 Septembre 1926

Hát giúp dân bị lụt
diễn kịch
« BÌNH ĐỊA BA ĐÀO »
(A-Nam Trần-tuấn-Khải soạn)
Các viện tòng-sự các công sở diễn

Dépuratif Ribal

Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền: 1$30

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền: 0$80

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ
L. BLANC
81, phố Paul-Bert, Hanoi

1946

Mấy điều khuyên về cách đề-phòng bệnh đau mắt

Quan Bác-Sỹ CASAUX, hiện bây giờ làm giám-đốc Nhà thương chữa mắt ở Hanoi, khi có đại hội-đồng bàn về các chứng bệnh xứ nóng tại Saigon năm 1913, đã nói rằng xứ Đông-dương là một xứ nhiều người lòa thứ nhất.

Quan Bác-Sỹ ấy lại nói rằng phần nhiều những mục-tật ấy cũng chỉ tại các chứng đau mắt thường mà sinh ra, nếu sớm biết chữa thì không đến nỗi nào.

Mà bệnh đau mắt lại là một bệnh người Annam mắc phải không biết bao nhiêu mà kể.

Vì thế cho nên phải tìm phương ngăn-ngừa bệnh ấy, và khi mới đỗ mắt, có nhức mắt, đã phải chữa ngay; phải có một thứ thuốc đau mắt rất kiến hiệu là vì lẽ ấy.

Bản-hiệu đã đến tận quan danh-sư, mới nói đến trên kia xin một cái đơn để chế ra một vị thuốc đã rẻ tiền mà lại kiến hiệu mà tra vào mắt không đau. Thuốc chế theo đơn ấy chính là thuốc.

COLLYRE JAUNE
jadon formule du Docteur CASAUX
Hiệu bào chế CHASSAGNE
Lafon và Lacaze
kế nghiệp bào-chế đệ nhất hạng tại Đại-học-đường Paris, kế-nghiệp
40, Rue Paul-Bert, Hanoi

Hai vạn ba gạch. — Sở Mật-thám vừa phái người đến tận nhà ông thiếu khoán kia để làm biên bản về việc ông ấy lường hai vạn ba nghìn viên gạch trị-giá là 115 đồng bạc của một người buôn gạch.

Giải vào tòa án. — Những tên sau này phải giải vào tòa án để xét:

Đỗ-văn-Cảnh, Khuất-văn-Khôi 29 tuổi, Nguyễn-huy-Thiện 44 tuổi, Đặng-văn-Hi 34 tuổi và Đặng-văn-Xương 56 tuổi cùng can việc buôn thuốc phiện lậu; Nguyễn-trọng-Lợi 18 nữa bị thua ăn cắp 31 đồng bạc của M. Kérihrol; Nguyễn-văn-Hữu lại can tội ăn cắp sợi ở quan khâu; Nguyễn-văn-Quít 54 tuổi bị thua ăn cắp than của sở Ateliers Maritime; Lê-trần-Bình 28 tuổi bị thua bội tín biên lai thuê nhà tiền là 10 đồng.

NAM-ĐỊNH

Đem tinh đi Moncay. — Hôm qua thứ năm 2 septembre 1926, đã cho một đạo lính khố đỏ do đại-tá Senglin và thiếu tá Chevalier quan đốc, đem đi Moncay để phòng vệ về mặt biên-thùy.

Hồng-Bàng Thể-dục hội. — Nay hội Hồng-bàng Thể-dục chúng tôi đã được phép quan Thống-sứ duyệt y cho những điều lệ hội thi hành. Hội chúng tôi lại được quan chánh Đốc-lý Nam-định làm danh-dự hội-trưởng.

Mong rằng những bà con trong hàng tỉnh sẽ vui lòng vào hội cho đông, để bồi đắp cái nền thể-dục cho đám thiếu niên ở tỉnh nhà được vững bền có thể theo chân nỗi gót với các hội lớn ở các tỉnh khác được.

Hội Hồng-Bàng thể-dục lai cảo

BẮC-NINH

Nước mưa ư. — Độ này giời mưa nhiều, chỗ nào không bị vỡ đê thì lại bị úng thủy cũng nhiều, vì vậy lúa má mất cả không còn cày cấy gì được. Còn như thành-phố cũng nhiều nơi nước mưa ứ, đường cái đi nhiều chỗ phải lội.

CHIÊM-HÓA (Tuyên-quang)

Thuyên chuyển. — Ông Nguyễn-văn-Bằng giáo-học trường Chiêm-hóa mới đây tiếp được nghị định đổi về trường Pháp-Việt tỉnh lỵ Tuyên-quang.

Ông Bằng là một nhà sư-phạm đáng khen, người rất lễ-độ, nhã nhặn, thân người hiền hậu ai cũng mến, học rất siêng năng cần mẫn, thoạt tiên ông còn dạy tư, sau nhà nước lập trường Pháp-Việt tại châu-lỵ cho trẻ con hạt ta học tập thì ông được cử làm trưởng giáo, kể tất cả được hơn mười ba năm, trong bấy nhiêu năm ông cũng đã tận tâm gắng công dạy dỗ đào tạo nên được những người khá.

Nay vì việc nhà ông xin đổi về trường tỉnh lỵ, ai nấy đều lấy làm mến tiếc lắm. Lục sự Cao-v-Tiếp lai cảo.

LẠNG-SƠN

Cái ngạn xe lửa. — Vừa rồi, một người phu sở xe lửa, tên là Đinh-văn-Nhị, 32 tuổi, ở ga Ban-trang, gần Nacham, đang ở trên toa, nhảy xuống để đẩy xe lại, chẳng may bị bánh xe chẹt phải chân phải. Lập tức đã đem vào nhà thương chữa.

YÊN-BÁI

Chết chẹt xe lửa. — Hồi 1 giờ chiều 29 août, một ông lão 61 tuổi, tên là Lương-văn-Hiệp, quán làng Hương-nha, huyện Tam-nông, làm ở đồn điền ở Cổ-phúc, khi ở nhà đi làm, sực gặp chuyến xe hỏa số 471 ở Yên-bái đi Laokay, chẹt phải ở km 163+750 chết ngay lập tức. Tội nghiệp!

VIỆC TRUNG-KỲ

HUẾ

Trung-kỳ nhiều dân đại biểu viện. — Quan Khâm-sứ đại diện quan Toàn-quyền Đông-pháp duyệt y các biên bản bầu-cử những viên nhân dân đại biểu hạt trong toàn kỳ như sau này:

M. Nguyễn-văn-Khương tức Tịnh-Sung thương-mại nghị-viện hạt Thanh-hóa, Vinh, Hà-tĩnh, Đồng-hới, Quảng-trị và Huế.

MM. Nguyễn-tấn-Lâm và Hoàng-Khanh sung thương-mại nghị-viện hạt Tourane.

M. Hoàng-văn-Ngô sung thương-mại nghị-viện hạt Hội-an, Quảng-ngãi, Qui-nhơn, Song-cầu, Nha-trang Phan-rang, Phan-thiết, Kontum, Banméthuột, và Đồng-nai-thượng.

Những ông nghị-viên nhân-dân đại biểu trong 13 tỉnh Trung-kỳ như sau này:

1. Tỉnh Thanh-hóa: — MM. Nguyễn-đan-Quỹ; Hoàng-văn-Thụ; Lê-nguyên-Phong; Nguyễn-văn-Qui.
2. Tỉnh Nghệ-an: — MM. Ng-Trác Trần-đình-Diệm; Trần-hữu-Vinh.
3. Tỉnh Hà-tĩnh: — Lê-hữu-Nhu; Lê-văn-Hoàn; Đặng-văn-Bính.
4. Tỉnh Quảng-bình: — M. Hoàng đại-Đỉnh.
5. Tỉnh Quảng-trị: — M. Lê-v-Bộn
6. Tỉnh Thừa-thiên: — MM. Trần-đình-Tuyển; Nguyễn-khoa-Tùng; Hoàng-đức-Trạch.
7. Tỉnh Quảng-Nam: — MM. Hà-Đăng; Hoàng-thúc-Khan; Lương-qui Dị; Nguyễn-văn-Tung.
8. Tỉnh Quảng-ngãi: — Hoàng-ngọc-Trác; Trần-Thương.
9. Tỉnh Bình-định: — MM. Lê-đình-Giảng; Nguyễn-hoàng-Cam; Hoàng-Cơ; Đặng cao-Hồi.
10. Tỉnh Phú-yên: — M. Trần-đình-Hiến.
11. Tỉnh Khánh-hòa: — M. Đỗ-thúc-Tốp.
12. Tỉnh Ninh-thuận: — M. Trần-quang-Hiến.
13. Tỉnh Bình-thuận: — M Nguyễn đoãn-Nguyên.

NGHỆ AN

Vì muốn ăn thịt chó mà giết [illegible] người bỏi nhờ một qui quan ka, nhân thấy một người cụu lý trưởng làng Thương-xá, huyện Quỳnh-lưu, thuộc trong tỉnh hạt, có con chó to béo lắm. Người bỏi tỉnh mắt, muốn thịt để đánh chén. Nhưng vì con chó ấy không những to béo mà lại khôn lắm, nên người lý trưởng tiếc, muốn để nuôi, chứ không nỡ thịt. Người bỏi đòi ba bận xin hạch người lý trưởng, nhất định muốn giết thịt chó của người ta. Người lý trưởng ngại phật ý người bỏi, bất đắc dĩ phải ưng vậy. Nhưng vì con chó ấy khôn lắm, bình như nó biết cái giá tâm người bỏi kia là muốn hắt nó giết thịt, và cũng hiểu cái ý bất đắc dĩ của chủ nó, nên tự ý cứ thấy mặt người bỏi ấy đâu, là nó chạy trốn, không sao bắt được. Người bỏi tức quá, một hôm nhân chủ đi vắng, vào ngay sân của chủ, dẫn nhà người lý trưởng, người lý trưởng lúc ấy đang ở ngoài vườn không biết, chỉ có vợ bế đứa con đỏ và đứa con gái 18 tuổi đương ngồi ăn cơm con chó cũng đứng chực cạnh đó, nhưng nó vừa sực thấy mặt người bỏi đi đến, thì vứa xắn vứa chạy trốn. Người bỏi sự lần này nó lại trốn không bắt được liền dương súng bắn theo; chẳng ngờ chó chẳng bắn trúng, lại bắn trúng ngay phải hàm người lý trưởng đang ngồi ăn cơm đó, chết tươi ngay tại. Tên bỏi thấy thế liền bỏ đó vác súng chạy trốn. Nhưng người lý trưởng ngậm tiếng súng xỉu, chạy về trông thấy vợ con em đều đã chết sằm đó, máu me lênh láng, điên người lên, kêu làng kêu đất rất thảm thiết, làng xóm liền đổ lại đuổi bắt tên bỏi đó đem nộp quan sở tại.

Chẳng biết việc này rồi sau xét xử ra sao?

QUẢNG-BÌNH

Đánh răng một thứ thuốc chữa xong. — Vào ngày mười tám tháng bảy ta này, ở trong một khách rượu thuộc về địa phận làng Phan-long, phủ Quảng-trạch, người ta có thấy một cái tử thi một người đàn ông trạc độ 30 tuổi thắt cổ chết trên ngành cây to.

Nhác trông, ai cũng tưởng là có duyên cớ chi bí mật chăng, nhưng nay quan sở tại đã xét rõ ra thời con người đáng thương kia chính là tên Cu-bép, người ở huyện Hương-sơn (Hà-tĩnh) lâu nay vẫn lui tới kiếm ăn giữa chợ phiên Ba-đồn, quả là chàng ta sanh tiền vì sự kiếm ăn vất vả, sửa mình không thể chống chọi mà nuôi lấy mình, nên mới đem thân tự ải cho thoát vòng trần lụy.

Cho hay người đời ai cũng tham sống sợ chết, nay có kẻ không thể sống được mà phải đem mình vùi đẹp nơi hang sâu nọm thẳm; không biết chừng kẻ liều nghìn bạc vạn tha hồ phú quí phong lưu, có khi nào chịu ngảnh đầu lại đoái thương đến những kẻ khốn nạn như thế chăng?

PHÒNG THĂM BỆNH VÀ CHỮA RĂNG CỦA ÔNG ĐỐC-TƠ COLLOMB
32 Phố Đồng khánh, Hanoi

Nhổ răng, không chát đau đớn — Thay răng chữa răng — Thăm bệnh.
Có phòng khám bệnh cho người Annam, mở cả ngày.
Tính giá riêng 3065

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.
Chế toàn bằng chất: Santalol
và chất: Uroformine

9001 Giá 1$30 một hộp

TAM-TINH-Y-QUÁN

Phố hàng Ghế-gụ, số 16, Nam-định

Thuốc lên và giang mai, bẩn-thiu chữa khỏi và tiệt nọc, không tốn tiền, lại sinh đẻ như thường, mỗi chai 1 p. 00, thuốc thai 0 p. 50, giang le đàng thuốc bổ 1 p.00 bệnh giang hay bệnh trĩ mọc thêm thịt ra thời chữa cũ theo lối hon-soc mỗi bệnh 1 p 00, trước lên hay giang mà lấy sang người đàn bà, sinh ra kinh không đều, hoặc sinh ra bạch đái mất đi, thời dùng thuốc bổ huyết tiên nọc, mỗi hộp 1 p. 0 thuốc tán cao 1 p. 50 một chai.

Thuốc cai nha phiến ngài nào ăn nặng đã lâu năm cũng khỏi, người vẫn khỏe và đi làm được, không phải nghỉ, hàng nhất 2 p. 50, hàng nhì 1 p. 00, chai con 0 p. 50, chữa đơn mỗi cơ lông quăm ra lông mi bên hiệu mắt cũ và khâu mắt đẹp không có sẹo trong một giờ thời khỏi, mỗi mắt 1 p. 00 thuốc ngoài.

Bản hiệu chữa đủ các chứng bệnh mới, lâu, ngày trong, số sống phức tạp, chữa càng được bền càng khỏi tế, người giàu có lắm phải giá, người nghèo cũng quá không số tiền gio thuốc sống cho, chữa các chứng như sau này: đau đau nóng tinh, đi tinh, lậu tinh, hoạt tinh, tinh loãng, tinh không được dương lực; đau-sé kinh thấy không đều, huyết ít, huyết đen, huyết hôi, người loãng, tinh thấy ra tiểu mãn không đi, hay có đi không mất hạch đái, đau đau đau bả đau hoạt đau tóc, kinh phong thấp, gió thũng, cổ chướng, tê bại, trẻ con kinh giản thổ huyết, khắc huyết, ít huyết, tiêu huyết, ho lao, ho hen, đàm suyễn thở, thổ tả hàng huyết, ngày ra huyết tinh, sản hậu, tiêu sản, đọc đầu hoặc thiên đầu thống, khi hơ, giá mỗi hộp 1 p. 00, hay một chai nhỏ 0 p. 00, 6 hộp thuốc đau mắt đánh giang nặng rất chất 1 p. 00, chai con 0 p. 50, các thứ thuốc trẻ con 0 p. 50, 0 p. 30 một chai.

Các tỉnh ở xa viết thư về bệnh, bản hiệu gửi thuốc tới ngay cách lĩnh hóa giao ngân, chỗ nào thuốc gửi được contre-remboursement; xin cho menti trên, đề cho M. TRẦN-ĐỨC-SỬ đi TAM-TINH, phố hàng Ghế gụ, số 16, tỉnh Nam-định. 3020

TÔ-HỒNG-ANH

HIỆU MAY QUẦN ÁO TÂY

Có đủ các hàng đũi, vải trắng, vải fil, alpaga, laine, gabardine may quần áo mùa hè các thứ vải may chemise rất đẹp.

Đường Francis Garnier, số 1 (trông ra hồ Hoàn-kiếm)

Từ khi bản-hiệu khai trương đến giờ, được các quí-khách tin-dùng nhiều lắm. Cái thịnh-tình ấy bản-hiệu rất lấy làm cảm tạ các ngài và xin đoan rằng hàng càng đắt thì bản-hiệu lại càng cố gắng sao cho được vừa lòng các ngài. 3060

KHÁCH SẠN
(HÔTEL LÊ-VĂN-AN)

ANNAM — QUINHƠN

Kính trình quí-khách,
Tôi mới mở nhà khách sạn rộng-rãi sạch-sẽ có đủ:
— Buồng ăn (cơm tây, cơm tây.....)
— Buồng ngủ (dường tạ, dường Hồng-kông, nhà tắm.....)
— Nhà để xe và xe ô-tô cho thuê.....
Xin các ngài chiếu cố.
Đánh giấy thép thì đề: LEVANAN Quinhon
3062

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ sáu 3 Septembre

TỰ QUAN NHẬN PHU

Có vai Hà-sinh là người du hiệp đánh lừa cậu công-tử rất buồn cười, sau bị nạn được bốn con gỗ cho.

Tối thứ bảy 4 Septembre

MẪU TỬ ĐOÀN VIÊN

Là tích ông Giáp-Hải ở Bát-tràng, gặp công-chúa thủy-cung, sau đỡ nhận được mẹ. 3006

GƯƠNG SOI các kiểu: chữ-nhật, bầu-dục, miếng-chắn, lục-lăng, vân vân..., vào tủ áo, bàn rửa mặt, gương treo.
KÍNH vào «PARE-BRISE».
Auto đủ các kiểu.
Xin viết thư cho hiệu:
TRỊNH-XUÂN-NGHĨA, 7 Rue du Chanvre, Hanoi lấy giá.
3058

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường hay nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường rối ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

9 $80 một ống sáu cachets

PHÀM,

Thứ chè tốt thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon. Thường tâm tượng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, il lâu thì nhạt nhẽo. Đấy là hạng chè giả lá cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến-động.

NHƯ,

Muốn được hạng chè chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy qui-khách muốn tránh sự biến-động ấy xin chực tiếp quả bọ chiếu cố cho bản-hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.

NINH-THÁI-HIỆU
số 10, phố hàng Ngang, Hanoi
số 113, phố Khách, Haiphong
số 78, phố hàng Trống, Nam-định
Kính-cáo
3025

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Xin xem-xét và nghĩnh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Các thứ rượu nhỏ càng ngày càng thấy nhiều mãi ra, nhưng xét ra thì chỉ có thứ «*Tonique Tonkinois*» là có giá-trị hơn cả vì rượu ấy bao giờ làm cũng rất là cẩn-thận, đã từng được sắc chỉ của quốc-vương Đại-nam và Ai-lao ban khen.

Vậy như thế, thì các ngài cũng chỉ nên dùng thứ rượu ấy và nên nhớ kỹ lấy cái dấu hiệu của thứ rượu ấy.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ giả, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn: từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

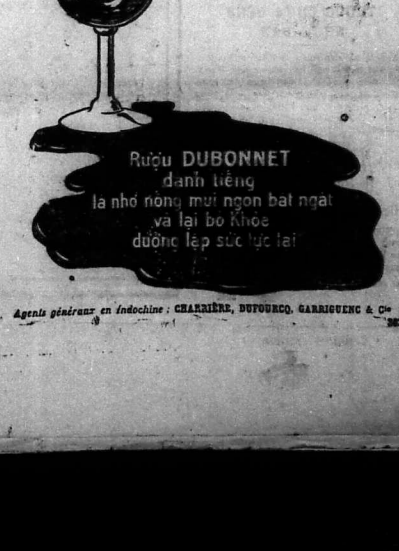
Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khỏi tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tinh-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem kỹ các cáo-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư tờ báo này
3001

Rượu DUBONNET

là rượu bổ Khỏe
và lập dưỡng sức lực lại

Agents généraux en Indochine: CHARRIÈRE, DUFOURCQ, GARRIGUENC & Cie
3027

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kê-nghiệp

Lập từ năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 89

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI :

KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm và dân bà ở cữ* . . . . . *Một litre :* **2$40**

Trước khi ăn cơm uống một cốc con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai :* **1,25**

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai :* **1,25**

Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh giập và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

BIOSP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm.* . . . . . *Một chai :* **1,25**

GOUTTES NUTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều.* . . . . . *Một chai :* **0,60**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thư về, bản-hiệu xin trả lời ngay

Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu 3003

AI MÀ DÙNG THUỐC HƯỚN của ông **Lương-y DEHAUT** mà **XỔ** thì không còn chi phải **CỮ ĂN**

và an dưỡng trong phòng. Thuốc bước này dễ uống lắm và có mau xổ lại rất êm thấm.

Bán tại Nhà đang LƯƠNG-Y DEHAUT, 167, Faubg. St-Denis, Paris, và khắp trong các tiệm thuốc đều có bán.

INJECTION PEYRARD D'ALGER

Thuốc thục hiệu này chữa ra đã lâu rồi và hiệu-nghiệm hơn các thứ **ĐỂ TRỊ BỆNH ĐAU-LẬU** mới bị hay là có đã lâu rồi.

Trong 232 người A-Rập dùng thuốc này thì lành hẳn hết 231 người

(Y theo lời phúc các lương-y ở Alger)

BÁN TẠI SỞ: SPÉCIALITÉS PEYRARD 44, Rue de Grenelle, PARIS và cũng các nhà thuốc có danh

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được rõ: Báo-quán bắt buộc phải tính tiền trước. Vậy xin các ngài gửi tiền mua báo cho thì mới có giấy biên nhận. Nếu không gửi tiền trước thì báo-quán không thể gửi báo đi được. Xin các ngài lượng thứ cho.

HOÀN-CẦU TIỆN DỤNG

Các ngài dùng giầy tây, giầy ta nên dùng « cao-su sống » « caoutchouc crêpe » đi rất nhẹ-nhàng và lại bền. Bản-hiệu mới nhận được bên Mỹ gửi sang có đủ mặt đủ cỡ đóng giầy và các thứ đã dùng để đóng yên-ngựa, hòm da, va-li, cặp sách cũng các vật-dụng bằng da.

Bản-hiệu lại mới có các kiểu giầy mới, đem in thành ca-ta-lo để kính-tặng.

Bản-hiệu chuyên chế các nghề này đã lâu năm, các ngài chiếu-cố đến đã biết, vậy bản-hiệu lại càng gắng sức cho công-nghệ thêm tinh-xảo, cho khỏi phụ lòng chiếu-cố của các ngài. Thật vậy, bản-hiệu không dám dâng lời quảng-cáo vô-vông mà không vừa ý các ngài.

GIANG-THIMH

3.859 N° 1, rue Jules-Ferry, HANOI.

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU

DOCTEUR CASAUX

DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE

PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y-KHOA BÁC-SĨ CASAUX

Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoi, đã kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam.

Kiến hiệu lạ thường — Không sốt

Để lâu không hỏng — Rẻ tiền

Giá một lọ có cả ống nhỏ rọt. . . . . **0$20**

ĐỘC QUYỀN BÁN TẠI :

PHARMACIE CHASSAGNE

59, RUE PAUL-BERT, HANOI 3002

Dù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng :

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là :

Đau tỳ vị, bệnh đầy, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán : 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

59, Rue Paul Bert, Hanoi

3002

NHÀ BÀI-CHUỒNG

Của hiệu Bào-chế MONTÈS

64, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh vàng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc :

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy đợt.

Giá tiền 0$90 3001

CÒN GÌ THÚ BẰNG

TRƯỚC KHI AN CƠM

UỐNG MỘT CỐC

ANIS PERNOD

Giải khát và ngon cơm

Bán tại : L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haiphong, Hanoi, Nam-định, Ben-thuy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đông-hới, Thu xá, Saigon, Pnom Penh.

3007

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

ĐỒ DÙNG TRONG VỤ VÀO HỌC

VỞ HỌC TRÒ 36 trang có kẻ ngang và kẻ ô. Mỗi quyển:	0$04
VỞ HỌC TRÒ « Incroyable » 50 trang. Mỗi quyển:	0$06
COMPAS có quản bút và bút chì	0$08
BÚT CHÌ ĐEN « Le Français » . . . . *Một tá:*	0$36
BÚT CHÌ CÁC MÙI « Ennegé » . . *Một bao 6 cái:*	0$17
TỪ VỊ « Larousse ». In năm 1926	1$90
MUSETTE, bằng da 37 c/m.	0$92
NGÒI BÚT « Sergent-Major » . . . . *Một hộp 100:*	0$40
HỘP ĐỰNG bút có vẻ có khóa.	0$40
TÚI SÁCH bằng da, 37 × 26.	1$30
BỘ ĐỒ dùng cho học trò, túi da hoa đá, 14 cái có deo con.	2$10

3005

Độc-quyền đại-biểu : DIETHELM & Cie

46, Avenue Clémenceau, Haiphong

飛利浦電泡南洋行

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống, kho-nhật, thứ năm nào cũng có bản đồ tàu giờ cùng.

Thuốc chữa bệnh sốt rét rừng rất thần hiệu. Chỉ uống một lọ cũng đủ khỏi bệnh

Ở các hàng bào-chế Đông-pháp có bán cả. 3.150

Rắc thuốc bột

SUDOL

thì tức khắc tuyệt nọc

RỒM-SẤY

Lúc đang ngứa ngáy khó chịu được rắc thuốc Sudol thì thấy dễ chịu lợ thường, mà sau rồm-sấy không mọc lên được nữa.

Thuốc này quý vô cùng, mà giá lại rẻ.

Một hộp lớn : 0$50

Bán tại hiệu Bào-chế

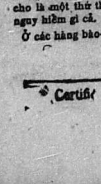
CHASSAGNE

Số nhà 59, phố Tràng-tiền

HANOI

THUỐC CHỮA BỆNH NHỨC ĐẦU

Ngủ là rất cần dùng cho khí mệt nhọc. Nếu khi nào ít ngủ hay không ngủ được, nhức đầu, nhức gân, đau lưng, đau thần kinh lắm, hay là vì nóng nực không ngủ được, nếu không chịu chữa ngay các bệnh ấy thì sẽ sinh ra gầy mòn, yếu đuối, đau gân, thực là nhiều nỗi thảm thương. Muốn chữa khỏi các bệnh ấy, muốn ngủ cho ngon giấc thì nên dùng thuốc *Neurinase*. Thuốc này hiện quan báo-chế Leroy cai quản các nhà thương ở Bắc-kỳ đã cho là một thứ thuốc rất hay và không có nguy hiểm gì cả.

Neurinase

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

3045

BANQUE DE L'INDOCHINE

ĐÔNG-PHÁP HỐI LÝ NGÂN HÀNG

東法滙理銀行

SÁNG LẬP RA TỪ NĂM 1875

Có những chi-dụ sau này chuẩn cho được hưởng-thụ đặc biệt quyền lợi :

21 Janvier 1875, 20 Février 1888, 19 Mai 1900, 4 Janvier 1920, 12 Janvier 1921, 12 Janvier 1922, 17 Janvier 1923, 10 Janvier 1924, 16 Janvier 1925, 16 Juillet 1925 và 11 Décembre 1925.

TƯ BẢN DỰ ĐỊNH :	Francs	**72.000.000**
TƯ BẢN NỘP RỒI :	»	**68.400.000**
TỔNG CỘNG KHOẢN DỰ-BỊ NGÂN NGÀY 30 JUIN 1294 :	»	**84.089.020**

Chánh quán tại : Paris (VIIIe), 96, Boulevard Haussmann

Chánh trị-sự : M. A. DE MONPLANET, Hộ-bộ tổng thanh-tra hàm, Chánh chủ ngân hàng Crédit Commercial et Industriel, Chánh chủ công-ty mỏ Than Hongay (Société française des Charbonnages du Tonkin).

Phó trị-sự : M. STANISLAS SIMON, trị-sự công-ty Điện-Việt Thiết-lộ.

Tổng chủ nhiệm : M. THION DE LA CHAUME, nguyên Hộ-bộ thanh tra.

CHO THUÊ TỦ BẠC

Tại chi quán Hanoi và Haiphong có cho các nhà gởi tiền thuê tủ bạc. Cách thức về việc thuê tủ bạc này tổ chức y hệt những nhà Băng to bên Đại-pháp.

Muốn hỏi giá cả, và xem xét buồng để các tủ bạc thì hỏi tại nhà băng về phòng (Service des titres).

Hiệu viết tắt để gửi điện-tín : INDOCHINE.

3043

THUỐC

MUSCULOSINE BYLA

VITAMINÉE

LÀ NƯỚC THỊT NGUYÊN CHẤT NẤU ĐẶC LẠI

Là một thứ thuốc bổ rất mạnh

TRONG

NHỮNG KHI GẦN CỐT SUY-NHƯỢC,

NHỮNG LÚC THAO-LUYỆN MÀ MỆT NHỌC,

HOẶC NHỮNG LÚC MẮC BỆNH MỚI KHỎI

Thân-thể khang-thái

Sức-lực cường-kiện